

MAGYARI IDŐV

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LASZLÓ NYOMDA R.-T.**
Felelős igazgató: **POLLMANN GÉZA**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Az Ujjászületési Arcvonal magyar alosztályának vezetői a fővárosban

Bemutakoztak a kisebbségi miniszternek és tárgyaltak a földművelésügyi minisztériumban

Bucuresti. Saját tud. Február 28-án Szász Pál, a nemzeti Ujjászületési Arcvonal igazgatósági tagja bemutatta *Silviu Dragomir* kisebbségi miniszternek *Teleki Ernő*, *dr. Konopi Kálmán*, *Szabó Béni*, *Teleki Ádám* és *Mikó Imre* Legfőbb Nemzeti Tanács tagokat. Ezalkalommal a miniszter különböző időszere kérdéseket beszélt meg a magyarság képviselőivel.

Ugyancsak a keddi nap folyamán *Serban Mihály* földművelésügyi alminiszter kihallgatáson fogadta Szász Pált, az Erdélyi Gazdaszövetség el-

nökét, *Teleki Ádámot*, *Mikó Lászlót*, *Teleki Ernőt* és *dr. Konopi Kálmánt*, a Legfelsőbb Nemzeti Tanács tagjait. Ezzel egyidejűleg *Bánffy Miklós* gróf, mint értesülünk, — tárgyalásokat folytatott Bucurestiben a Magyar Népközség itteni tagozatának megszervezésére és a bucaresti megbízott kijelölésére vonatkozólag.

Bucuresti. Saját tud. *Malaxa* mérnököt, a román nehézipar ismert képviselőjét a király kinevezte az Arcvonal igazgatósági tagjává.

Gafencu külügyminiszter három napot tölt Lengyelországban

Március 3-án utazik el a fővárosból a külügyminiszter. Az utazás nagy külpolitikai jelentősége

Bucuresti. Saját tud. *Gafencu* külügyminiszter *Cretzianu Alexandru* külügyminisztériumi vezértitkárral, *Dragu* sajtóigazgatóval és *Liviu Pop* kabinetigazgatóval hivatalos látogatást tesz Varsóban. A varsói látogatásnak célja az általános nemzetközi helyzet megvizsgálása.

A román külügyminiszter és *Beck* lengyel külügyminiszter között az érintkezés felvétele — írja a *Curentul*, — szükségesnek mutatkozott úgy az általános békepolitika szempontjából, — amire most közös erőfeszítéssel törek-szenek minden európai fővárosban, — mint pedig azon érdek szempontjából, amit egy szilárd román-lengyel barátság a béke fenntartására jelent.

Gafencu külügyminiszter március 3-án távozik Bucurestiből és három napig marad Varsóban. A *Timpul*, a külügyminiszter lapja, így ír erről a látogatásról:

Gafencu varsói látogatása hivatva van arra, hogy még egyszer megvilágítsa helyezze a barátsági és szövetségi kapcsolatokat, amelyek Romániát és Lengyelországot összekötik. A két ország, amelyek állhatatosan szolidaritás a rendfenntartás politikájában, évek hosszú során bizonyosságot tettek kapcsolataik tartósságáról, amelyek egymás kölcsönös megbecsülésén és a békemegszervezés közös érdekeinek megértésén alapulnak.

Ebben a tevékenységben *Beck* ezredes szerepe elhatározó volt. *Grigore Gafencu* pedig, egyike a román-lengyel együttműködés legkitartóbb alátámasztóinak. A legelső között volt a román állam keleti határainak normalizálását célzó politika során, aki közös mozgalmat irányított Varsóval, ami a Litvinov-féle jegyzőkönyv aláírására vezetett 1929-ben.

A Gafencu és *Beck* közötti eszmecsere új alkalom lesz a két ország külpolitikai érdekeinek és azon szerepnek a megvizsgálására, amelyet be kell tölteniök az Európa e részében szükséges megbékélés előmozdítására.

A csendőrparancsnokok eltávoznak a városi rendőrségek éléről

Bucuresti. Saját tud. A Hivatalos Lap mai számában rendelet törvényt közöl, amely hatályon kívül helyezi az 1938 július 18-i, a városi rendőrségnek a csendőrlégió parancsnoksága alá való helyezéséről szóló törvényt.

Az új törvény értelmében a városi rendőrségek vezetését a napokban ismét a polgári kvesztorok és rendőrfőnökök veszik át teljes hatáskörrel.

A falu piócája: az uzsora

(S. I.) — Az erdélyi falu életének ijesztő szakadékaiba villágít bele az a pör, mely a napokban indult meg a kolozsvári bíróságok előtt.

A színhely Kolozs község, a sós vizéről ismeretes kis fürdőhely, melynek vegyesen román és magyar a lakossága. Az egyik oldalon egy falusi szatócs áll, aki a konverzió utáni időkben kölcsönökkel „segítette” a falusiakat. A másik oldalon, mintegy háromszáz falusi gazda, akik ennek a „segítségnek” áldozatai lettek. A küzdelem egyelőre csupán két ember között dől el, ha eldől: az áldozatok közül akad-e egy, aki visszaköveteli a szatócsától azt a példátlan uzsorakamatot, amit éveken keresztül fizetnie kellett. A pör ezidőszereint még csak polgári úton folyik, a jelek szerint azonban rövidesen büntügy lesz belőle. De már ebben a formájában is riadót fúj, amelyre mindenkinek fel kell figyelnie, aki a falusi lakosság igazságon kívüli és bajait szíven hordozza.

A pör tárgya a következő: egy jómódu falusi gazda 1932-ben — tehát a hitelélet legsivárabb idejében — kétezer leit vett kölcsön a szatócsától három hónapra, aki a kölcsönügyletet, ő tudja miért, jónak látta adásvételi szerződésbe elburkolni. A gazda tehát eladta 2100 leiert a szatócsnak a tehenét. Ugyanakkor pedig kitöltetlen váltót adott át a kölcsönvett összeg külön biztosításul a szatócsnak. A tehen a gazdánál maradt. Neki kellett azt etetnie és gondoznia. Kamat fejében pedig arra kötelezte magát, hogy naponta 8 liter tejet hord a szatócs boltjába. A három hónapra kötött kölcsönügyletet rendre meghosszabbították és az összesen három éven keresztül állott fenn. A gazda e három év alatt pontosan hordta a napi 8 liter tejet. Tehát összesen több mint 1000 napon keresztül. Ez 8000 liter tej, ami átlagosan 3 leiel számítva 24.000 leit jelent.

Ne bajlódjunk most annak a kiszámításával, hogy ez hány százalékos kamatnak felel meg. Az ügy enélkül is már az első pillantásra világosan mutatja a falusi uzsora eszközeit és példátlan mohóságát, másfelől pedig a falusi ember védtelen kiszolgáltatottságát.

Ezt a kiszolgáltatottságot és szervezetlen tehetetlenséget semmi sem mutatja jobban, mint az, hogy ebből a horroribilis tejkamatból egyedül még nem lett volna per. Ebbe még belenyugodtak volna a falusiak, mert még mindig nem tartanak ott, hogy terményeiket és a maguk munkáját számvetéssel értékeljék. A bonyodalom, azaz a per ott kezdődik, hogy a szatócsnak ez a hallatlan kamat sem volt elég. Egy szép napon a kitöltetlen váltót 4200 leire kitöltötte és peresítette. Mindezt azután, hogy a gazda — miután három éven keresztül türelmesen hordta a tejet — a kölcsönvett kétezer leit is kifizette. Hogy a kicsi birtokát az árverés alól kimentse, nem volt egyebet mit tennie, minthogy kifizetett további 6821 leit, amiből 2621 lei a perköltség. A kölcsönvett 2000 leiert tehát fizetett összesen a tőkével együtt készpénzben 8821 leit, ezenkívül pedig három éven keresztül naponta nyolc liter tejet...! A 2000 leies kölcsön tehát kereken 30.000 leibe került a szerencsétlen földműve-

„Magyar Nők Lapja”

(volt „Magyar Nők Lapja”)

Szépirodalom. — Művészet. — Divat.

Ujából kapható e pompás kivitelű, legszebb magyar folyóirat. Modern kézimunka és gyermek-lap melléklettel.

Megjelenik havonta háromszor.

Megrendelési hely: **TÖRÖK JÁNOS, Oradea, Căsuța poștală 47.**

nek! Ez aligha állhatott arányban azzal a „segítséggel”, amit számára a 2000 lei a kölcsönvétel pillanatában jelenthetett.

A nagy bajon, melynek csak egyik véletlenül felbukkanó tünete ez az eset, semmit sem fog segíteni az, ha az ügyből bűnügy lesz, amelynek végén a lelketlen uzorást talán be is zárják. Már ennek a polgári pernek a során is kiderült, hogy ennek az uzorásnak nem a pereskedő gazda volt az egyetlen „ügyfele”. Háromszáznál több áldozata él Kolozson és a környező falvakban, mégis csak *egyetlen* egy akadt, aki perbe mert szállani az uzorásnak, — vagy helyesebben — a mindenható, méltótlóhatatlan pénznek hatalmával.

A többiek hallgatnak és talán akkor sem fognak megmozdulni, ha az uzorás már a börtönben ül, az ítélet pedig, mely odaküldte őt, előre igazat fog adni nekik is. Nem fognak megmozdulni mert sehol sem látnak más biztos utat és módot, hogy a megszorultság pillanataiban kölcsönpenzhez juthassanak, termékeiket pedig állandóan és jól értékesíthessék. Ugy, hogy az biztos, mindig számbavehető jövedelmi forrást jelentsen számukra. A falusi ember valóságérzetével bele fognak nyugodni abba, hogy ez már így van és nincs másként, tehát vigyázni kell arra, hogy legalább ez az egyetlen pénzforrás ne duguljon be...

A megcsipett uzorást mindenesetre be kell csukni. Minél szigorubb lesz a büntetés, annál jobb. Ez azonban csak erkölcsi elégtétel, amiből Kolozs küzdelem földműves népének, az ott élő magyaroknak, románoknak még semmiféle gazdasági haszna és a jövőbe nyúló reménye nem fakad. Még kevésbé a száz meg száz erdélyi község milliónyi népének, hol a

helyzet mindenütt ugyanaz, csak az uzorásnak — a neve más, bár szinte mindenütt hasonló hangzása.

A bajnak a gyökere abban a szervezeten van, amelyben az erdélyi falu földműves népének élnie kell. A falusi hitelnek a legnagyobb szervezetsége, ami van, az elszórtan működik és gyenge. A termények értékesítése pedig teljesen szervezeten. Ehhez a kérdéshez még hozzájárulni sem mer senki. A kettő pedig szorosan összefügg és sorrendben az első helyen az értékesítés dolga áll: egyedül a szervezett értékesítés hozhat több pénzt a faluba és csak ebből a több pénzből indulhat meg a szövetkezeti tökéletesítés, mely élővé és hatékonyvá tehetné, eleven hússal rakhatná meg azt a zörgő csontvázat, amit ma hitelszövetkezeink keretei jelentenek.

Csak a napokban hallottunk a szomszéd-ból böles szavakat arról, hogy az államférfiakra ma sokkal inkább a népnevelőnek a feladata vár, mint a politikusé. A falusi hitelnek és az értékesítésnek e nagy problémáját is csak tömegneveléssel lehet megoldani. A propagandának és tömeg-szuggeszének minden eszközét és minden lehetőségét latba kell vetni, hogy a falusi népet igazi érdekei felől felvilágosíthassuk és azután arra bírassuk, hogy a felfedezett és megmutatott úton el is induljon a legfőbb eszköz, mely itt rendelkezésre áll, a sajtó — lehetne!

Román-magyar, román-cseh gazdasági tárgyalások Budapesten és Prágában

A jelenlegi fizetési egyezmények és a kereskedelmi csereforgalom módosításáról lesz szó

Bucuresti. Saját tud. E hét folyamán gazdasági tárgyalások kezdődnek Prágában és Budapesten az érvényben levő román-magyar, illetve román-csehszlovák fizetési egyezmények megváltoztatása és a kereskedelmi csereforgalom rendszerének módosítása céljából.

A cseh-román tárgyalásokat a múlt évi őszi események tették szükségessé, amelyek gyökeresen megváltoztatták a helyzetet.

Önfeláldozó úttörőkre és útmutatókra van azonkívül szükség, kik egy-egy falunak népét elindítanák ezen az úton. Fialat emberekre, kikben van annyi idealizmus, hogy ezért a célért időt és munkát tudjanak áldozni ifjú éveikből és van annyi tanult realizmus, hogy e szürke, egyhangu gazdasági munkában meg tudják látni a nemzeti eszményeket, melyért lelkesedniök és küzdeniök érdemes!

Nagyon jól tudjuk, hogy a gazdasági helyzetre számos olyan tényező van döntő hatással, melyek fölött nem rendelkezhetünk sem külön, sem együttesen. Ezek között vannak világtényezők, mint a termények árának alakulása és belföldiek, mint a vámpolitika, hitelpolitika és egyebek. Ezek a tényezők körülbelül azt a szerepet játsszák e kérdésekben, mint a vetések fejlődésénél a klíma. Az éghajlat mostohaságai ellen is lehet azonban küzdeni, még pedig eredményesen: célszerű trágyázással, csatornázással, öntözéssel és egyebekkel.

Azokon a bajokon tehát, melyek minden erdélyi földművest egyformán sújtanak, magyar részről külön is fel lehet venni a harcot. Még pedig szintén eredményesen. Azokból az erkölcsi erőforrásokból, melyek a kisebbségi nemzetek helyzetéből fakadnak, nagy és marandó gazdasági értékeket lehet meríteni, vagy más szóval az erkölcsi értékeket céltudatos társadalmi munkával és irányítással, erkölcsi értékeké lehet — átváltani.

A román-magyar tárgyalások egyik fő-célja az lesz, hogy megoldást találjanak annak a több mint 300 millió leies összegnek a folyósítására, ami Románia javára a Magyar Nemzeti Bankban clearing számlán zárolva van. A jövőre nézve a tárgyalások olyan fizetési rendszer megállapítását célozzák, amelyek tisztázzák a két ország közötti kereskedelmi viszonyt és lehetővé teszik, hogy ilyen nagy összegek befagyása ne következzen be.

Nizzai karnevál

Irta: Castano-Köszeghy Marianne

Nizza, február hó.

I.

1939 február 9. — Beköszöntő.

„Sa Majesté Carnaval, — az öröm és vidámság fejedelme, ma este félkilenc órakor Nizzába érkezik. Tündéri fényel, hűsége alattvalóinak kíséretében, hurrá és éljenzés közepette vonul be „mon bon Roy Carnaval” az Avenue de la Victoiren keresztül a Place Massénára. Mindenki ott legyen!”

E szavakkal jelenti be királyi ura érkezését Gex Ur, Karnevál Ófelsége délcég heroldja, február 9-én Nizza minden fő útvonalán. Fekete paripán lovagol a herold, bíborlila selyempalástját játékosan lengeti a szél. Nyomában tizenkét lovag fujja kürtjét: énekel a tarka kíséret. Egész Nizza türelmetlen kíváncsisága szegeződik a Place Masséna felé, ahová ma este megérkezik Karnevál, hogy pár órára egy kis szemfényvesztő derűt lopjon a mai élet eseményeitől elfásult lelkekbe.

II.

1939 február 9. — Karnevál bevonulása.

Óriási tribünök, tréfás figurákkal ékes díszletekkel, szenzációs világitási ötletek, a technika ezerféle ördögös ujdonsága várja a Place Masséna vendégeit. Az Avenue de la Victoire széles sugárútjára megszámlálhatatlan villanykörtekből font árkádsor veti ragyogását; emberek ezrei ülnek hat óra óta a padokon, rögtönzött ülőhelyeken a szemfüles boltosok által búsán megfizette-

tett székeken. Kora estétől kezdve minden utcáron konfettis, álarcos, maskarás sátrakban mérik az öröm olesó portekáit: Nizza népe ma este mulatni akar!

Este nyolckor már alig lehet helyhez jutni. Rendőrkordon és a jegyek szigorú ellenőrzése mellett máris zsufolásig telve a tribünök és emberek ezrei nyüzsögnek az óriási térségen. Vidám farsangi maskarák, az úgynevezett „Isolé”-k sétálnak körbe-körbe és jutalmuk a tömeg hangos hahotázása. Kartonból és viaszból készült óriásfejek között ismerjük fel Chaplint, jellegzetes cilindrével és apró bajuszakájával; látjuk az állatvilág legmulatságosabb képviselőit, szamarak, malacok, medvék, játékos tücskök bohókás táncát. Elvonulnak előttünk gyermekkorunk tündérmeséinek fantasztikus alakjai, a vasorru bába. Hőfehérke és a hét törpe, sőt a legváltozatosabb emberi gyöngeség is kegyetlen kifigurázásban jelennek meg e torzfigurák jóvoltából. A hiúság vására, — az öreg dandy, aki roskadozó lábakkal lohol a fiatal lány után, a vén kokott, akinek élete a pénz, — mind, mind itt vannak ők, kaján grimasszal vigyorogva a közönség felé. Pierrot és Pierrette kacagó vidámsága, álarcos dominók tarka csapata veti derűs színfoltjait a hullámzó sokaságra.

Este félkilenc! A tér közepén, magas emelvényen trónoló katonabanda, trombiták zaja, a rádió hangszórói, az egyre bőszültebb lelkesedést kiváltó „Isolé”-k vad ordítzásai közepette egyszerre három ágyulóvész jelzi, hogy Karnevál megérkezett!

Négy szin pompás csoport kíséretében vonult be Nizzába a vidámság királya. Skarlátpiros köpenyben, a „Renaissance” hírnökei előzik meg Ófelsége diadalszekerét; gyönyörű hajadonok, aranybúccs ruházatú leventék alkotják a „Nizzai fiatalság” óriási pillangókkal ékes lovasseregét.

Nyomukban Gex Ur, Karnevál heroldja lovagol, kürtöseinek kíséretében és utánuk következik végre ő maga, — le bon Roy Carnaval!

Aranyos Daumont fogatán, táncoló ifjúság közepette érkezik meg Ófelsége LXI. Karnevál! Arcán a Horgarth képek típusainak stereotip vigyorgásával, öltözetének nagyképű és mégis mulatságos parádéjával tényleg olyan ez az operetturalkodó, amilyennek mindenki elképzelte e hatvanegy éves dinasztia legutolsó sarját. Tomboló lelkesedés harsog a nyomában, amerre elhalad, követve meg-bomlott muzikusok és elrettentő maskarák farsangi tömegétől.

Valóban eleven kép! Dél temperamentuma, a derű, a humor kimeríthetetlen lávája hömpölyög végig a beláthatatlan sokaságon, — Nizza mulat! Tobzódó jókedv, messze földről jött idegen előtt szokatlan vidámság harsog mindenütt e káprázatos karneváli éjszakán. Majd ismét négy diadalszeker látványossága következik: A Nap Ország, — a Tenger kincsei, a Róka és a Szőlő, Van még vidámság! — a Konyha Remekei! — vonulnak el nagystíliú sorozatban, mint csillogó színházi revük tarka karavánja.

Este tíz óra. A Felső befeczegeti mai küldetését. Elvonul az aranyos Daumont hirtő az Avenue de Verdun irányába és ismét az Avenue de la Victoire felé veszik útjokat a Place Masséna vendégei. Életveszélyes a tolongás Nizza e szépséges sugárútján: ájult nőket cipelő mentők csak nagynehezen tudnak utat vágni az eszeveszett tömegén át. Arlecchino és Pierrette, konfettik özönét dobáló álarcosok, összefogózkodó jelmezbandák váratlanul fojtogató gyűrűje, részeg matrózok rikoltozása, — a Dél ösztöneinek alig leplezett kiélése, — egyetlen óriási, ördögűző kalidoszkop ez a felejthetetlen nizzai éjszaka. Eoé Karnevál!

Márványtábla Genfben Apponyi Albert gróf emlékére

Genfből jelentik: Kedden fényes ünnepségek között leplezték le gróf Apponyi Albert emléktábláját, amely karrarai-márványból készült és a genfi Resident-hotel épületében helyezték el. A márványtáblát Kisfaludy-Strobl Zsigmond magyar szobrászművész terve után készítették. Az emléktábla latin felírású szövege elmondja, hogy 1953 február 7-ikén itt lehelte ki nemes lelkét Magyarország nagy szülője, Apponyi Albert gróf, ki az utolsó percig hazája iránti kötelességteljesítéssel fáradozott a Nemzetek Szövetségével. Halálát hazája mint a Nemzetek Szövetsége egyaránt kegyeletes megemlékezéssel gyászolja. A leplező ünnepélyen Velics László berni magyar követ mondotta, az emlékbeszédet és a Népszövetség főtisztviselőin, a genfi diplomáciai kar tagjain kívül jelen volt Motta svájci szövetségi tanácsos is, ki Apponyi halála évében a svájci köztársaság elnöke volt.

Háromszáz egyházközség közgyűlése

Temesvár. Saját tud. Jelentették, hogy dr. Pacha Ágoston megyéspüspök elrendelte, hogy a temesvári egyházmegye területén lévő valamennyi egyházközség áprilisban tartsa meg az egyháztanácsi választásokat. A püspök intézkedése szerint ezeket a választásokat április harmadik vasárnapján kell megtartani. Így április 16-án mintegy háromszáz egyházközségben lesz egyszerre az egyháztanácsi választás, amely a legtöbb helyen egész napig tart, illetve reggeltől estig lehet a szavazatok leadni.

Miként már jelentették, az egyháztanács választásait már tavaly kellett volna megtartani, de az egyháztanácsok mandátumát püspöki rendelet hosszabbította meg.

A választásokat megelőzi az egyes hitközségekben a közgyűlés. Illetékes helyen kapott értesülés szerint a hivatalos felfogás most is az, hogy a közgyűlést a választás előtt tartásuk meg a hitközségek. Valószínűleg legtöbb helyen április első vasárnapján — április 2-án — folytatják le az évi közgyűlést, miután húsvét ünnepe a hónap második vasárnapjára esik.

III.

1939 február 12. — A corso.

Vasárnap délután. Két órára van hirdetve Ófelsége nizzai felvonulása. Azonban már e vasárnap reggelén forró farsangi hangulat árad végig egész Nizzán; utcán, téren jelmezcsoporthok, fekete álarc mögé rejtőző figurák sétálnak összefogózkodva. Mindenki siet, — a nagy hotelek elegáns éttermei és külvárosi kocsmák vendégei egyforma lázas türelmetlenséggel végeznek a mai ebéddel. Egyórakor már beláthatatlan áradat törtet a Place Masséna felé, — a rend fenntartása egyre nehezebb. Húsz-harminc ember szorong minden ablakban; nézők tömegétől roskadoznak az erkélyek. A lapok kimutatása szerint csak erre az egy napra százezer ember érkezett újonnan Nizzába. Meg is látszik mindenütt.

E vasárnapi kép még tarkább, még változatosabb, mint volt a csütörtöki bevonulás estéje. Vasárnap van, — eljöttek a szomszéd falvak lakói színpompás viseletükben, hogy együtt újjongjanak a ragyogó város bennszülött népével. Sudártermetű provencai lányok lejtnek végig az Avenue de la Victoiren, jellegzetes pirosesikós viganójukban, virágdíszes szalmakalapjukban. Szépek ezek a provencai nők, — szépek és érdekesek; fekete hajuk, csillogó szemük, nádszál figurájuk éppúgy érvényesülne előkelő szalonok parkettjén, mint otthonuk egyszerű környezetben. Ezt különben is gyakran meg lehet figyelni Nizzában, — a szállodák szobalányai, éttermek pincérei, az utca virágáruslányai között feltűnő sokszor bukkannak fel valóban klasszikus szépségek, csakúgy, mint szellemesen pikáns arcoeskák. A francia és olasz keveredés nagyszerű példányai vegyülnek el itt a mindennapi élet állandó körforgásában és mint a latin vér legsikerültebb képviselői, — megjelenésükkel verik a külföldi nők napról-napra ideözönlő tömegét.

(Folytatjuk.)

APOLLOBAN mától a legszebb francia film:

Danielle Darrieux: **HAJNALHASADÁS**

Pertis Jenő és cigányzenekarának közreműködésével

Egész nap jegyelővétel!

Mérsékelt emelt helyárak!

Bizalmatlansági indítvány az angol alsóházban a nemzeti Spanyolország elismerése miatt

Chamberlain az indítvánnyal szemben kifejtette, hogy az lett volna a nemzetközi jog megsértése, ha az elismerés meg nem történik

Londonból jelentik: Az angol alsóház keddi délutáni ülésén a munkáspárt benyújtotta bizalmatlansági indítványát a Chamberlain-kormány ellen. A munkáspárt vezetője, Attlee őrnagy hosszabb beszédben indokolta meg az indítványt. Elmondta, hogy Chamberlain-kormány nem kérte ki előzetesen a parlament hozzájárulását a nemzeti Spanyolország elismeréséhez. Ez arra vall, hogy Chamberlain a parlament nélkül diktatúrára törekszik. A nemzeti Spanyolország hivatalos elismerése azért is hibásan történt, mert Chamberlain előzetesen nem biztosította, hogy a spanyol köztársaságiak közkegyelmet kapjanak és a nemzeti hadsereg külföldi önkéntesei eltávozzanak. Attlee még beszéde végén kérdést tett, vajjon Franco tábornok adott-e ígéretet, hogy a nemzeti Spanyolország nem csatlakozik a Berlin-Róma-tengelyhez?

Chamberlain azonnal válaszolt. Elmondta, hogy a nemzeti Spanyolország elismerése két kérdésen fordult meg: 1. Megszerezte-e a Franco tábornok nemzeti hadserege a fölényt és ez állandónak tekinthető-e? 2. Vajjon az adott körülmények között a köztársasági kormányt a nemzetközi jog szerint törvényesnek lehet-e venni.

Az első kérdésre a válasz az eseményekből nyilvánadó. A Franco tábornok fölénye megvan, s annak állandósága is kétségtelen.

A második kérdésre a válasz abból vonható le, hogy a köztársasági kormány teljesen szétszóródott. Azt se lehet tudni, hogy tagjai hol vannak? Ilyen körülmények között ez a kormány állami rendet fenntartani nem tud, s így éppen az ellenkezője a nemzetközi joggal, ha mégis államvezető szerepet tulajdonítanak neki. Az ilyen fikció fenntartásával nem segítünk semmit Negrineknek, ellenben elveszítjük az alkalmat, hogy Spanyolország igazi tényleges hatalmával megszerezhesük nemzetközi befolyásunkat.

Ami a közkegyelem kérdését illeti, arra nézve hivatkozott Chamberlain a Franco tábornok levelére, mely szerint a legyőzöttek osztályrésze az, hogy megadják magukat, de a győzők nagylel-

küése biztosítani fogja, hogy Spanyolország területén mindenki megkaphassa a maga életkört, aki nem gonosztevő.

A francia és spanyol nemzeti kormány közös közleménye a megegyezésről.

Párizsból jelentik: A párizsi és burgosi külügyminisztérium a következő közleményt hozta nyilvánosságra: „A burgosi tárgyalások őszinte és megértő légkörben folytak le Jordana tábornok és Bernard szenátor között. A két kormány megegyezésre jutott az őket illető kérdésekben. Végeredményben a francia kormány késznek nyilatkozott arra, hogy megkönnyíti a spanyol nemzeti kormányának a spanyol nemzeti vagyoni visszaállítását. A két kormány jóbaráti és jószomszédági óhajáról tett tanubizonyságot.”

Ki lesz az első angol nagykövet a nemzeti Spanyolországban.

Londonból jelentik: Az elterjedt híresztelésekkel ellentétben jól értesült angol körökben úgy tudják, hogy Anglia első burgosi követe nem lesz politikai személyiség, hanem egy képzett diplomata. Legtöbb esélye Sir George Mounseynek a külügyminisztérium déleuropai osztály helyettes titkárnak van. Sir George Mounsey 60 éves és egész életében a külügyminisztériumban dolgozott. Kinevezése esetén első ízben kap diplomáciai megbízatást külföldön.

Ciano gróf Krakkóba érkezett

Varsóból jelentik: Ciano olasz külügyminiszter különvonatán szerdán reggel érkezett lengyelországi látogatásának utolsó állomására, Krakkóba. A hivatalos hatóságok és a város közönsége fényes fogadtatásban részesítette az olasz külügyminisztert.

Boris bolgár király rejtélyes tárgyalásai Belgrádban

Meghosszabbította a jugoszláv fővárosban való tartózkodását

Belgrádból jelentik: Diplomáciai és politikai körökben nagy meglepetést keltett, hogy Boris bolgár király, akinek terv szerint csak egy napot kellett volna Belgrádban töltenie, kedden este nem utazott el a szerb fővárosból, hanem az éjszakát is ott töltötte. Beavatott körök szerint a bolgár király belgrádi tartózkodásának meghosszabbítása komoly és nagyfontosságú kérdés miatt történt. Olyan államjogi és államszomszéd-sági kiegyenlítés került szóba Jugoszlávia és Bulgária között, amely Boris bolgár király személyével is szorosan összefügg.

A nyakam merev a fájdalomtól

— Mit csináltál, hogy nyakfájásom ily hamar elmúlt?

— Az egyetlen hatásos szert használtam: bedörzsöltelek **CARMOL** *)-al.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer megfázás, gripa, reumatikus fájdalmak és táz ellen

A PÁPA KORONÁJA

A tiarák érdekes története. Pápai koronák, amelyeket be kellett olvasztani. Tiarák drágaköveinek hányódása a francia forradalom idején

Csak a pápának jár. Az ő koronája. Hármaskorona, tetején keresztrel.

Azért *triregnum*, *mitra triregnalis*, vagy *mitra papalis* a neve.

Szimbóluma a legfőbb pápai hatalomnak; mivel a pápa személyében összpontosul a legfőbb egyházi és világi hatalom, mert a pápa egyben király is, *papa-ré*, a tiarában egyesül a mitra, a püspöki süveg a királyi koronával.

Igy magyarázza III. Ince pápa is († 1216), amikor mondja, hogy „in signum Imperii Pontifex utitur Regno, in signum Pontificis Mitra...” És így folytatja:

„Az Egyház koronát adott nekem a földi, mitrát a lelki hatalom jelzésére; mitrát kaptam, mert pap vagyok, koronát, mert király vagyok...”

A tiara eredete keleti. Az indiai isteneknek az ékessége. A perzsák, örmények, frigiaiak, partusok legfőbb világi és egyházi méltóságukat koronázták vele.

Egyiptom és Assíria ősi emlékein is ilyen a jelentősége.

A Chronologia Romanorum Pontificum szerint koronával ékített mitrát már III. Leó pápa († 816) hordott. Annyi biztos, hogy a XII. század elején már korona ékesítette a pápai fehér gyajúsüveget. Így írja azt le pl. Bruno de Segni, a 12. ordo Romanus pedig határozottan különbséget tesz a pápai Mitra és Corona között. Sugerus pedig azt írja, hogy II. Ince pápa 1130-ban húsvétkor „sisak-szerű, koronával övezett fejdísszel” vonult a templomba. Szent Péter első templomában, az ún. vatikáni grottákban VI. Orbán pápa († 1389) sírján a pápai tiara csak egy koronás; viszont ugyancsak a grottákban VIII. Bonifác pápa († 1303) szobrán (S. Maria Praegnatum kápolnájában) már két koronás, VIII. Bonifác sírján, a kőkoporsó domborművén pedig három koronás.

VIII. Bonifác idejétől állandóan a hármaskoronát használják a pápák.

A tiara formája ez időtől fogva kezd kialakulni és kapja lassan a mai alakját.

A tiarát különböző anyagból készítették. Eleinte fehér gyapjúból készül, később nemes fémből. Nagy jelentőségéhez mérten kezdik gazdagon díszíteni, drágakövekkel ékesíteni. A pápai kincstár egy leltárban szerepel már 1295-ből egy tiara, melyen 66 nagy gyöngy és 165 nagy drágakő, 48 karbunkulus és rubin, 72 zafir és 45 „chryso-prasis” ékeskedik.

De micsoda ez a tiara azokhoz képest, melyek a 15. és 16. századokból valók! II. Pál pápa pl. két tiarát készíttetett; az egyiknek 180.000, a másiknak 200.000 arany skudi volt az értéke.

A leghíresebb a milanoi Caradossa aranyműves tiarája, melyet II. Gyula pápa rendelt nála.

A tiara alsó szélén végigfutó felírás csupa gémánthól volt kirakva: száz milliónál többet ért. Jó szolgálatot is tett a harcias II. Gyula pápának, mert — valahányszor a pápa a sok háborúskodás miatt pénzzavarban volt — a zálogba került tiara mindehányszor kisegítette.

Mindezekből a nagy kincsekből alig maradt valami. II. Pál és IV. Sixtus híres tiarája 1527-ben a hírhedt „Sacco di Roma” alkalmából ment tönkre. Hogy a vad hordáknak martalékul ne eszenek, VII. Kelemen pápa leszedette róluk a gyöngyöket és drágaköveket, az aranyat pedig beolvastatta. II. Gyula tiarája akkor kikerült a vesze-

delmet, talán azért, mert ép zálogban volt; de amikor századok múlva Napoleon a francia köztársaság nevében a torentinói kegyetlen békével sújtotta a pápai államot, VI. Pius pápa szétszedte a tiarát, hogy a gyöngyökkel, drágakövekkel és az arannyal fizethesse a borzasztó hadisarcot. Hasonló sorsra jutott III. Pál, VIII. Kelemen és VIII. Orbán pápa tiarája is. Csak

egy 440 és fél karátos smaragd

maradt meg, annak is nagyon viharos volt a sorsa. A franciák elrabolták, 1798-ban Párizsba került, ahol 1805-ig a természetrajzi múzeumban őrizték. Napoleon onnan elvitette és abba a tiarába helyezte, melyet VII. Piusnak adott ajándékba. Rodet francia generális ismét elrabolta a smaragdot a tiarával együtt; mindkettő 1814-ben visszakerült a Vatikán kincstárába.

Hogy a tiara hogyan záródott össze, hogy a tetején mi volt, azt a reánk maradt pápa szobrok tiaráiról nem lehet pontosan megállapítani, mert a tiarák vége erősen megsértődött. A fentemlített leltár szerint (1295) a tiara csúcsán hatalmas rubin ragyogott. A rendkívül értékes drágakő V. Kelemen megkoronázása alkalmából Lyonban elveszett. Amikor a koronázás után a pápa végiglovagolt fényes kíséretével a városon, egy fal beomlott és lovat és papát maga alá temetett. A rubin letört, azt többé meg nem találták. VIII. Bonifác tiarájának végén nagy, vastag csomó látszik. A 15. század legtöbb tiaráján gomb van. II. Gyula pápa tiarája már kicsi golyón álló keresztrel végződik.

Egész irodalom tárgyalja azt a kérdést, hogy mit jelentsen a hármaskorona. Vallemont szerint VIII. Bonifác azért esatolta az első koronához a másodikat, hogy kifejezze minden más hatalom fölött álló szupremáciáját a pápaságnak; XII. Benedek pedig hozzáfűzte még a harmadik koronát is, mert Krisztusnak és így helyettesének a tekintélye kiterjed a három Egyházra, a küzdő, szenvedő és győzedelmes Egyházra. Torrijo szerint

Vakok, akiket látókká operáltak

A szemész-professzorok tapasztalatai szerint azok, akik vaknak születtek, műtét után is csak nehezen „tanulják meg” a látást

Párizs, február hó. Dr. Henri Bauquet, a Le Temps orvosi munkatársa a műtét látóvá tett vakokról érdekes cikket írt. Elmondja, hogy az orvosi tudomány körülbelül 40 ilyen esetet tart számon. Legutóbb

egy 22 éves vak angol lányt operáltak meg és adták vissza látását.

Az ember azt hinné, hogy a vak, — ki egyszerre látni kezd, szinte ujjong az örömtől. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy csak azok örülnek a látásnak, akik nem vakon születtek, hanem már láttak, látásukat elvesztették és újra visszanyerték. A született vakok azonban szinte fájdalmasan eltorzult arccal védekező mozdulattal merednek az előttük megnyilvánuló szín- és formavilágra.

A megoperált vak eleinte valójában nem is

lát, bár szeme felfogja a látási ingereket. A szó szoros értelmében véve meg kell tanulnia látni. És ez a tanulás a megoperált vakok esetében különösen nehéz.

Minél fiatalabb korban történik a műtét, annál több a remény arra, hogy a megoperált vak élni is tud most már ép szemével. De míg az egészen fiatal gyermekek is nehezen tanulják meg a látást, a cikk szerzője pontos megfigyeléseket végzett egy nyolcéves francia fiún, akinek mindkét szeméről hályogot távolított el. A gyermek született vak volt. Hosszú ideig tartott, amíg a színeket meg tudta különböztetni. Rendszerint ez az első állomás. Ettől fogva bármit mutattak neki, az csak színt jelentett számára.

Hónapok teltek el, amíg a legegyszerűbb formákat fel tudta ismerni, de itt már segítségül vette a többi érzékszervet is. A térben biztosan eligazodni sohasem tudott, sohasem tudta a tárgyak nagyságát és távolságát még csak hozzávetőlegesen is megbecsülni.

De többi „tudása” is csak addig tartott, míg intézetben tartották és állandóan foglalkoztak vele. Mikor az intézetből hazavitték, úgyszólván mindent elfelejtett, csak a színeket tudta valamennyire megkülönböztetni és az akadályokat kikerülni.

Egy montevidói sebész több vakon született gyermeket tett látóvá, de ezek közül csak egy hat éves korában megoperált lány tudta csak tökéletesen használni látószervét

A közeledő húsvéti ünnepekre:
SZENTSIR CORPUSOK

és
FELTÁMADÁSI KRISZTUS SZOBROK
terralitból (keményöntvény)
fából (tiroli kézimunkafaragás)
a legszebb kivitelben kaphatók:

„MISSIO“

kegytárgy üzletben, Timișoara I.
Str. Lonovics 4.

Ugyanott gyönyörű kivitelű — tíz hangú —
sekrestyecsendőlők, legújabb modellt, jutányosan kaphatók.

Jelképezi a császár, a király és a főpap hatalmát. Mások szerint jelentené a három legfőbb hatalmat: a papi, tanítói és kormányzói hatalom teljét.

A római szertartáskönyv előírása szerint
a pápa a tiarát csak az ünnepélyes felvonulásokkor használja;

a szent mise alatt mitrát használ.

Először a megkoronázása alkalmából teszik a pápa fejére a tiarát. Hogy a koronázást minél nyilvánosabbá tegyék és hogy az ünnepségen való részvételre minél több embernek adjanak módot, mert a hatalmas bazilikába már nem fértek be, az V. Páltól épített nagy loggián állították fel baldachin alatt a pápai trónust és ott koronázták meg a szent Péter terén összegyűlt rengeteg ember színe előtt a pápát.

A régi időkben abban a pillanatban, amikor a pápa fejére tették a koronát, az egész nép térdre esve kiáltotta: *Kyrie eleison!*

A pápa csak a legnagyobb ünnepségek alkalmával használta régebben a tiarát; így pl., amikor megkoronáztatása után ünnepélyesen birtokba vette a lateráni bazilikát (*possessio*), a felvonuláskor (*cavalcate*) és a *Cappelle Pontificie* alkalmával. A megkoronázás szertartását nagyobb ünnepekkor az évben többször is megismételték. Ez volt a *Festum Coronae* vagy *Celebrare Coronam*.

Lassan-lassan a tiara a pápaság szimbólumává lett. Szerepelt a címereken, a pecséteken, a pénzen. A tiarához fűzték még a címereken a két kulcsot.

VIII. Bonifác óta a lateráni bazilikának a címere az egymást keresztező két kulcs a tiarával, szent Péter templomának címere pedig a tiarán függő két kulcs, szent Péter apostol két kulcsa, „a mennyország kulcsa!”

Eucharisztikus Világkongresszusi Almanach

Diszes kötés, művészi kiállítás. Több száz fénykép.
Ara a pénzelőzetes beküldése esetén 420 lei és porto 30 lei

Rendelje meg még ma az „ECCLESIA” könyvkereskedés Oradea, vagy a „MAGYAR LAPOK” útján!

LEGSZEBB CSALÁDI EMLÉKKÖNYV!

Otven év munkája a szedőteremben

Jubilál a Szent László-nyomda érdemes művezetője, Veress Gyula. — Ő volt az, aki Ady Endre első nagyváradi verses-könyvét kiszedte.

Kellemes és jó dolog ebéd után végigheverni a diványon, vagy leülni egy kényelmes fotellba és átöngészni a napilapokat vagy elmerülni valami jó és szép könyv olvasásának gyönyörűiben. Ilyen esetekben az olvasónak eszébe jut talán az újságíró, aki összegyűjti a nap eseményeit, rá gondol az íróra, aki neki örömet szerez regényével vagy verseivel — de akad-e vajjon valaki, aki az újság vagy könyv lapjait forgatva arra a szedőre gondolna, aki a szedőgép, szedőszekrény, tördelő-pólc, korrektori asztal mellett dolgozva teite lehetővé a lap, a kötet kinyomtatását, megjelenését?

Bizonyos, hogy a szedő csak akkor jut az olvasó eszébe, ha nagyon sok sajtóhiba zavarja olvasás közben; vagy, ha különösképp gondos és szép a könyv, a lap előállítás.

Pedig az újságírás, az irodalom, tudomány ugynevezett névtelen katonái, a nyomdászok több figyelmet érdemelnek, mert nélkülük elnémulna az újság, nem kapna testet a gondolat. A nyomdászok pedig az egyik legidegőriőbb foglalkozás az az igazi nyomdász, aki az intelligencia olyan magas fokát éri el, hogy együtt képes haladni érzésben, gondolatban a lappal, a könyvvel, amit elkészít, kiszed. Az erős szellemi és fizikai munka mellett a nyomdászok zöme korán megrokkannak és a ritkaságok közé tartoznak, hogy egy nyomdász munkásságának félszázados jubileumát teljes testi egészségben, friss szellemmel érje meg.

Ilyen ritka, bensőséges jubileumra készül most a mi kis családnak, amit úgy neveznek: „Magyar Lapok” és Szent László-nyomda.

Nyomdaüzemünk kedves és mindannyiunk által szerett művezetője, Veress Gyula szombaton üli meg munkásságának félszázados jubileumát s ebből az alkalomból szerkesztőségünk, kiadóhivatalkunk és nyomdánk meleg ünneplésre készül. Ezt a melegséget fokozza az is, hogy Veress Gyula, aki köztünk a legöregebb, munkakészséggel, fáradhatatlansággal valamennyiünknek példát ad arra, miképp lehet a foglalkozás iránt érzett szeretettel, rajongással tökéletessé tenni a mesterségbeli tudást és — legyőzni az időt.

Mert Veress Gyula művezető fiatalokat megszerényítő könnyedséggel győz az időn. Művezető és korrekter, ha kell, szedő is egyszerre, tanácsos, utbaigazítással állandóan ott áll munkatársai hátamögött s szeretetreméltó, kellemes modorával otthonná varázsolja a műhelyt, ahol gépek zakatolnak és a keresztény napilap hasábjai kelnek életre nap-nap után.

Veress Gyula művezető szép és érdekes multra tekinthet vissza, hiszen abban a korban folyt le munkássága, mely történelmi átmeneti idő volt, s békén és háborúban keresztül nagy társadalmi átváltozásokat hozott magával. Ahogyan ez a viharzó korszak a sajtóra és irodalomra is kihatott, sőt azazl folytonos kölcsönhatásban állott, úgy magát a nyomdatechnikát is gyökeres változtatások alá vette. A kézi hajtórót e korszak alatt váltotta föl a villanyerő a nyomdagépeknél is, aztán a kéziesedést is a gépésedés, valamint ez időben vált a vidéken is elterjedté a körforgógépekkel való újságnyomtatás. Ez időszak alatt fejlődött ki a nyomdai munkában is a szervezettég és a munkásjeléti intézmények jobb kialakulása.

Veress Gyula 1876-ban született Nagyenyeden. Edesatyja, Veress Albert ottani jónövű ügyvéd volt. Őmaga az 1889. évi március elsején lépett be a tordai Harmath József-féle (ma Fűsny József tulajdonában álló) nyomdába tanulónak, s ott töltötte ki 3 évi tanuló-idejét. Mestere, Harmath József testvére volt a kilencvenes évek neves ironójának, Harmath Lujzának. Maga Veress Gyula a tordai tanulóévei után a dési Demeter és Kiss-féle nyomdába ment át szedőmunkásnak. Désről Kolozsvárra vezette a jó esors és a „Magyar Polgár” című egykori híres lap szedője lett. A kilencvenes évek végén Nagyváradra került a Kálmán és Láng nyomdába s az akkor Iványi Ödön és Sas Ede által szerkesztett „Nagyvárad” c. lap szedőszekrényé mellett dolgozott. Majd ugyanebben a nyomdában 3 év múlva művezetővé és tördelővé lépett elő. Az 1897-es évben katonai szolgálatra vonult be Gyulafehérvárra, aztán az 1908-ik évben házasságot kötött Nagy Gizellával. Boldog házasságukból három gyermekük született, Veress Gyulát aztán az 1919. évben a nagyváradi Szent László-nyomda szerződött művezetőnek s azóta itt dolgozik, jobban mondva együtt él a vállalattal.

Amikor még Veress Gyula a nagyváradi Láng-féle nyomdában dolgozott, őmaga volt az, aki Ady Endre első verses kötetét kiszedte. Ma is szerető büszkeséggel emlékszik vissza erre a teljesítményére. Akkoriban ugyan szedéseközben em-

Uj angol terv Palesztina rendezésére

Önálló arabállam a zsidók népkisebbségi jogai elismerésével

Londonból jelentik: A Havas távirati iroda közli, hogy Kennedy londoni amerikai nagykövét megbeszélést folytatott Halifax lord, angol külügyminiszterrel és kijelentette, hogy Amerika nem helyesli Angliának a Palesztina kérdésben elfoglalt álláspontját. Az Egyesült Államok kormánya súlyt helyez arra, hogy Palesztina a zsidóság nemzeti otthonja maradjon. A Havas iroda a továbbiakban azt közli, hogy az angol kormánynál történt amerikai közbenjárás erősíteni fogja a zsidó kiküldöttek magatartását az arabokkal szemben. A Radio Press szerint az angol kormány a kérdés meg-

oldására újabb tervezetet dolgozott ki. A tervezet 4 pontja a következő:

1. Palesztinából önálló és független államot létesítenek, amelynek polgárai egyenjogúak.

2. Az arab néptöbbség elismeri a zsidóság népkisebbségi jogait

3. A független palesztinai állam szövetséget köt Angliával.

4. Az állam végleges megszervezéséig átmeneti vezetés egy törvényhozó tanács útján, melynek arabok, zsidók és angolok a tagjai.

Azana a nemzetközi sajtó útján közzétette a spanyol köztársasági elnökségről való lemondását

A lemondó levél felüli intézkedés végett megkísérlik a köztársasági parlament összehívását

Párizsból jelentik: Azana volt spanyol köztársasági elnök a mostani svájci tartózkodási helyén, Colognesban közölte a nála jelentkező külföldi újságírókkal annak a lemondó levelének a szövegét, melyet Martinez Barriohoz, a spanyol köztársasági kortez elnökéhez intézett. A levél elmondja, hogy a köztársasági hadsereg központi vezérkarának főnöke Azana és Negrin előtt már korábban kifejtette a harc továbbfolytatása teljes kilátástalanságát. Azana már akkor kérte a kormányt, hogy emberséges feltételek mellett kössön békét. További személyes utánajárással is igyekezett ebben az irányban hatni, de nem ért el semmi pozitív eredményt. A burzsoi kormánynak Anglia és Franciaország részéről való elismerése után lehetetlen tovább folytatnia elnöki működését. A köztársasági állam minden politikai szervezete eltűnt, hiányoznak a rendes kormányzati tanácsadók is. Ilyen körülmények között erején fölüll, hogy akár csak névlegesen is fönntartsa azt az elnöki tisztséget, melyről korábban csak azért nem mondott le, mert remélte, hogy elnökként még szolgálatot tehet a béke ügyének. Most Barriónak, mint a kortez elnökének kezébe teszi le lemondását, kérve őt, hogy tegye meg a további szükséges intézkedéseket. A lemondó levél Colongesban kelt 1939 február 27-ikén.

Párizsból jelentik: Martinez Barrio, a Cortez elnöke Azana lemondásáról nyilatkozott a Havas-iroda levelezőjének. Kijelentette, hogy megkapta a levelet, melyben a volt köztársasági elnök a maga lemondását közölte. A lemondó levelet azonnal továbbította Negrin köztársasági miniszterelnökhez és felkérte a kormányt, hogy rendelet útján azonnal hívja össze a Cortez gyűlését.

A spanyol polgárháború utolsó fejezete. Fegyverszünetről nem lehet szó, csak arról, hogy a köztársasági hadsereg föltétel nélkül letegy a fegyvert.

San Sebastianból jelentik: A Havas távirati iroda levelezője érdekesen fejtegeti azt a helyzetet, amelyet a nemzeti Spanyolországban Franciaország és Anglia elismerése jelent. A spanyolországi háború utolsó fejezete kezdődött meg. Ma

már mindenki azt a kérdést teszi fel: mikor leszünk Madridban. Latolgtatják az eshetőségeket és általában három feltevést tartanak lehetségesnek.

1. A megvert és bomlófélben lévő haderő elkeseredéssel védi Madridot, a harc azonban nem tarthat tovább néhány hétnél. Madrid városa nem képes ellenállni annak az erőnek, amelyet a nemzeti haderő képvisel.

2. A köztársasági haderő képtelen lévén Madrid védelmére elhagyja a fővárost és Uj Castilia, Estramadura és Levanta mezőségeire vonul vissza. Ebben az esetben Madrid 15 nap alatt elesik egyetlen ágyulövés nélkül.

3. A köztársasági vezetők elmenekülnek Madridból ép úgy, mint elmenekültek Katalóniából is, a cserbenhagyott katonaság pedig minden feltétel nélkül megadja magát. Ebben az esetben néhány nap alatt bevonulnának a nemzetiek Madridba.

Fennmarad még egy negyedik feltevés, amelyet főleg az angol és francia körök szerettek eddig előtérbe helyezni. Eszerint arról volna szó, hogy a nemzeti hadsereg és a maradék köztársasági hadsereg között fegyverszüneti szerződés jöjjön létre, s aztán a két fél végleges béketárgyalásokba hozsátkozzék. Franco tábornok azonban már régebben is visszautasított minden fegyverszüneti ajánlatot, s a föltétel nélküli teljes meghódolást kívánta. Lehetetlen elképzelni, hogy Franco ez álláspontból éppen most engedjen, mikor a teljes végleges győzelmet már a kezébe tartja.

Teljes felfordulás Madridban. Bizottságot akarnak küldeni Francohoz a megadás módzatai megbeszélésére.

Párizsból jelentik: A Petit Parisien közli Madridból, hogy ott teljes a felfordulás. Az egyetlen megjelenő lap, a „Heraldo di Madrid” írja, hogy a köztársasági kormány teljes bukása bekövetkezett, s a kormány minden tagja már el is távozott Spanyolországból. A köztársasági hadsereg nem tarthatja magát. Egyetlen teendő, hogy elhatározzák a fegyverletételt és bizottságot küldjenek Franco tábornokhoz a megadás módzatairól való tárgyalásra.

legette a szerkesztő urak előtt, hogy a verseket nem érti, de mikor a szerkesztő urak lelkesen beszéltek róla, milyen csodálatosak azok a versek, hát mind nagyobb respektussal folytatta a szedést. Különben szelid összhangban tudott benne jellemmé formálódni öseitől örökölt református keresztény vallásossága és a határozott munkás öntudat. Őmaga mondotta el egyszer munkatársai körében, hogy a vallásos életet mennyire fontosnak tartja, s mennyire lelki szükségét érezte, hogy gyermekeit is vallásosan nevelje.

— Ha nem neveltem volna őket Istenhitben és később számon kér-

ték volna tőlem a jó Istent — mit mondtam volna akkor nekik?

Olyan mélylelkű életfelfogás ez, amin sok szülő elgondolkozhat és például állíthatja maga elé Veress Gyula munkás életét. Ő az öt évtizedes fáradhatatlan munkásság után is még mindig friss, fiatalos buzgóságú művezető, aki lelkiismereti furdalás nélkül tekinthet embertársai szemébe, mert mindig jó munkát végzett s gyermekeit is becsületes, vallásos, tisztaleltű embereké nevelte.

Kívánjuk, hogy még sokáig éljen példaképpül embertársaink előtt.

(H. Ő.)

Katolikus magyarok élete Amerikában

Egy amerikai katolikus magyar hitközség évkönyve. Anyanyelvükön hallgatják a prédikációkat az allentowni magyarok

Aradról jelentik: Erdemes megírni... — ezzel fogadja az újságíró dr Vass Tibor, plébániai igazgató. — Most érkezett az óceántúlról — ésstad egy vastag levélborítékot:

MINORITA RENDHÁZ, ARAD

From: Rev. L. Nagy, 506 street
Allentown, Pa., U. S. A.

Izléses kiállítás, merített papírra nyomtatott füzet kerül elő a kék amerikai bélyeges boríték-ból: „A Szent István királyról elnevezett allentowni római katolikus magyar hitközség ÉVKÖNYVE, az 1938-ik évről. Összeállította Nagy László plébános.” Ezt küldték el az aradi minorita rendházba az óhazából az újvilágba szakadt katolikus magyarok.

— Erdemes megírni — mondja a minorita szerzetes, — az adatokból kiderült, hogy az amerikai katolikus magyarok nem kállódnak el az angolszász néptengerben, hanem anyanyelvükön hallgatják továbbra is Krisztus igéit, — kulturális és hitbizalmi egyesületbe tömörülve ápolják a testvériség érzését...

„A munkaviszonyok nem rózsásak...”

Tizennégy esztendővel ezelőtt vándorolt ki Nagy László katolikus pap, hogy az Egyesült Államok területén a szülőföldtől elszakadt magyarok között anyanyelvükön hirdethesse a keresztény gondolatot. Allentownban 10 évvel ezelőtt jelent meg az első római katolikus magyar hitközségi jelentés és az 1939-ik évben az első évtizedes évfordulót ünneplhetik: „Az idő orsóján ismét lepergett egy esztendő. Hitközségi évkönyvünk ez évben jutott el megjelenésének tizedik határkövéhez. Első évkönyvünk 1929-ben jelent meg” — írja az allentowni magyarok plébánosa az évkönyv be-köszöntő cikkében.

Lapozgatjuk a finom papíron nyomtatott választékos ízléssel készült évi jelentés lapjait: adatok és adatok... A szürke számok a jólét fényét és a küzködések árnyékát vetítik. Katolikus magyarok, akik annak ellenére, hogy „a munkaviszonyok sem mondhatók rózsásaknak, sőt ellenkezőleg...” — amint az évkönyv elárulja, — mégis áldozatkészek, s önmaguktól megvonva kupa-porgatják össze a pénzt a templomra. És magyarok, akik „csak akkor tudják, hogy van itt magyar templom és plébánia, amikor az egyház szolgálatát kívánják. Mihelyt a szolgálatot megkap-ták, bár erősen megígérik, hogy a jövőben oda-adobnak lesznek, hamarosan a mentörődömség és a bűnös hanyagság kényelmes útjára térnek vissza”. — Így állapítja meg a keserűség árnyalatával a plébános, aki az évkönyv beszámolóit írta.

Az allentowni magyar katolikusok népmozgalma adatai.

Meglepően sok katolikus magyar él Allentownban, a hitközség lélekszáma 550, — népmoz-

galmi adataik: 14 kereszteleés, 6 házasságkötés, 2 temetés és 12 elsőáldozó. A hitközség alapszabályai szerint a havi tagsági díjak képezik a biztos bevétel első alapját. Ezenkívül templom-fűtésre két dollárt fizet minden család, amit sokan nem vesznek tudomásul, amiért a plébános megróvó megjegyzést tesz: „...senki se kívánja, hogy más pénzen éljeze ő és gyermekei a jó me-leget a templomban”.

Az allentowni katolikus magyarok most új templomot és plébániaépületet óhajtanak építeni. A jelenlegi plébániaépület idősebb hitközségünk legöregebb tagjánál, aki pedig betöltötte a 86-ik életévét — állapítja meg a plébános. Az építési alapra állandóan folyik a gyűjtés,

jelenleg 6,559.72 dollár két banknál le-

Ha műkedvelő sofőr őrzi a gépkocsit

Százkilométeres sebességgel belerohant a kávéházba egy gépkocsi

Pánikba fult az ebédutáni feketézés Szilágysomlyón

Szilágysomlyó. Saját tudósítás. Aki járt már Szilágysomlyón, jól tudja, hol van a Medve-kávéház. A piactér egy része szűkebb utcában folytatódik, amelynek még keskenyebb utca a folytatása. A piactérről egy ugrásnyira van a Medve-kávéház s ide szoktak járni feketézni azok — akik előbb az ebédjüket is ott költötték el. Szóval, a „Medve” Szilágysomlyó u. n. „café restaurant-ja”. A csöndes feketézés, romizés otthona tegnap váratlanul nagy ribillió színhelye lett.

Az történet ugyanis, hogy a piactéren standoló bérautók közül a Szabó és Kroll bérautótulajdonosok Tarpai nevű sofőrje megkérte a közelben tartózkodó Nagy Sándor nyomdászt, hogy amíg ebédelni megy, vigyázzon a gépkocsira. Nagy Sándor készséggel tett eleget a kérésnek, sőt beült a sofőrülésre, hogy „jobban tudjon vigyázni”. Tarpai ebédelni ment, Nagy pedig a volan mellett a különböző gombokat, pedálokat vette szemügyre, hiszen úgy is ki akarta tanulni a sofőr mesterséget.

Tarpai kocsija a mellékutcában állt s a kocsi Nagy Sándor ki akarta vezetni a piaci standra. A gép elindítása sikerült is, de ezután a műkedvelő sofőr elvesztette uralmát a gép felett és

a gázpedált lenyomva, a gépkocsi előbb cikk-cakkban kezdett rohanni, majd százkilométeres sebességgel belerohant a Medve-kávéház ablakába, azt betörte és berontott a kávéházba.

A csöndesen feketéző és romizó társaságok

dermedten szemlélték a szörnyű rombolást, amit az erős, nagy gépkocsi végzett.

Asztalok, székek, poharak törtek össze pillanatok alatt,

az üvegcsörömpölés ágyuzzerű robaja messzire elhallatszott s a fél város összefutott. A gépkocsi a kávéházban megakadt és megállt s isteni csoda folytán senki sem sebesült meg. Az okozott kár azonban meghaladja az 50 ezer lejt.

A rendőrség természetesen szigorú vizsgálatot indított a könnyen meg súlyosabbá válható „gépkocsi-vezetés” ügyében.

Gyóni Géza hamvaiért elindul a magyar bizottság Szibériába

Budapestről jelentik: A Gyóni Géza Irodalmi Társaság, amely a költő szellemi hagyatékának a terjesztésére alakult, évekkal ezelőtt tudvalévőleg mozgalmat indított a tragikus sorsú magyar költő hamvainak Szibériából való hazahozatala érdeké-ben.

A Társaság azóta is felszínen tartotta a kérdést. Az ügy jelenlegi állásáról Balogh István, a Társaság elnöke a következőket mondotta:

— Gyóni Géza hamvainak hazahozatalát eddig kizárólag külpolitikai okok gátolták. Gyóni Géza 1917 június 25-én halt meg a krasznofarszki hadifogolytábor kórházában. Öccse, Achim Mihály főhadnagy, három héttel előbb halt meg. Az ő halála siettetta a költő agyának elborulását és így közvetve halálát. Öccséhez temették. A hadifogolykegyelet vaskeresztest állított a testvéreknek. A magyar hadifoglyok, de a szibíriások is egészen a legutóbbi időkig kegyeletes gondozásban részesítet-ték a testvérpár sírját.

— Gyóni Géza tetemének identifikálása nem nehéz, hiszen eltemetése olyan körülmények között történt, amelyek bizonyosan lehetővé teszik az azonoság megállapítását. Amikor ugyanis meghalt, egy hordó vasbroncsát húzták a mellére, korporsójába tették bajonettjét és ezüstfogantyús bot-ját. Az is nagyon valószínű, hogy a tetem még nem porladt el, mert a szibíriai hideg nagyon sokáig konzerválja a holttesteket. A magyar külügy-minisztériumon keresztül jött értesítés szerint a sír most is épségben van, a szovjetkormány részéről nincs akadály a hazaszállításnak. A bizottság rövidesen elindul Szibériába.

A földgömb lakossága: 2,140.000.000 lélek

— Minden negyedik ember angol alattvaló —

Berlinből jelentik: A legújabb népszámlálási adatok alapján jelenleg kerekén

2 milliárd 140 millió ember él a földön.

Ez a szám azt jelenti, hogy ma már a szárazföld minden négyzetkilométerére átlag tizenhat lakos esik. Az emberiség több, mint fele Ázsiában és egynegyede Európában lakik. Európa népsűrűsége 46,5, Ázsiáé 28.

A világ legnagyobb birodalma Nagy-Britannia, területe 35 millió négyzetkilométer, több, mint a szárazföld egynegyede és lakosainak száma 500 millió fölül van, tehát

majdnem minden negyedik ember brit alattvaló.

A második helyen Szovjet-Oroszország áll több, mint 22 millió négyzetkilométernyi területével, de lakosság tekintetében csak harmadik, mert a 400 millió lélekszámú Kína megelőzi. Területben roppant gazdag államoknak tekinthetők még az Egyesült Államok, Kína és Brazília, valamint a francia gyarmatbirodalom.

Érdekes jelentés, hogy a milliós városok az utóbbi időben mennyire megszorodtak. Ma már 38 város lakossága haladja meg a milliós lélekszámot és összlakosságuk 90 millió, vagyis az emberiség 4 százaléka ezekben az óriási városokban él.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**
Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, változó felhőzet, több helyen eső és havazás, a hőmérséklet alig változik.

PACHA PÜSPÖK ELŐADÁSA A PÁPA-VÁLASZTÁSRÓL. Temesvár. Saját tud. Pacha Ágoston dr megyéspüspök hétfőn megjelent a papneveldében és a székeskáptalan, valamint a teológiai főiskola tanári karára jelenlétében előadást tartott a teológusoknak és a papneveldé növendékeinek a pápaválasztásról. Előadásában a püspök beszélt személyes benyomásairól is, amelyeket a legutóbbi pápaválasztás, XI. Pius megválasztása idején nyert. A püspök ugyanis abban az időben Rómában tartózkodott, ahová az egész világ figyelme összpontosult s ahonnan azoknak a napoknak feledhetetlen emléket hozta magával.

Zürichi zárlat. Párizs 11.65 fél, London 20.62 fél, Newyork 44.06, Brüsszel 74.02 fél, Milánó 23.15, Amszterdam 233.60, Berlin 176.50, Szófia 540, Prága 15.06, Varsó 83, Belgrád 10, Bucuresti 337.

Cinkezett drótkerítést

vaskapukat, vasajtókat, diszkerítéseket gyári áron készít és szállít

BOZSAK M. sodronygyára
Nagyvárad, Str. D. Cantemir 57.

Házról-házra járva, ellenőrzik Aradon a városi adóvállalásokat. Saját tud. Aradon a közel-múltban fejeződött be a városi adóvállalási ívek kitétele. Az adatok ellenőrzése a benyújtási határidő letelte után azonnal megkezdődött és a város pénzügyi szolgálatának közgei házról-házra járnak és megállapítják: mennyiben felelnek meg az igazságoknak a városi adóvállalások adatai? Olyan esetekben, amikor az adóvállalások benyújtását elmulasztották, becsülés szerint történik meg az adóalap megállapítása. Az ellenőrzésnek máskéülben általános népszámlálási és összeírásai jellege van. Az ellenőrzést végző tisztviselők pontos kimutatásokat is készítenek.

MEGMARAD A KERESKEDELMI CSARNOK ÜGYEIT LIKVIDÁLÓ BIZOTTSÁG. Nagyvárad. Saját tud. A Kereskedelmi és Iparkamara beadványában kérte a törvényszéktől, hogy függesse fel a Kereskedelmi Csarnok likvidáló bizottságának működését és az Iparkamara vegye át a vágyon kezelését. A törvényszék szerdán délelőtt tárgyalta az ügyet és elutasította a Kereskedelmi és Iparkamara kérését. A likvidáló bizottság tehát továbbra is megmarad. A lemondott Zănescu Andrei a Nemzeti Bank nagyváradai igazgatójának helyére Dumitrescu Gheorghe a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke került.

Gázriadónak gondolták az emberek a tűzjelzést, Szilágyosomlyó. Saját tud. Nem mindennapi eset történt szombatra virradó hajnalban Szilágyosomlyón. Szirénabugás és félrevert harangok kongása verte fel hajnali álmukból az embereket, akik valamennyien azt hitték, hogy gázvédelmi riadót rendeltek el váratlanul s a koránkelők sietve elotlottak a lámpákat és senki se mozdult ki lakásából. Pedig a jelzés ezúttal tűzvédelmi jel volt. Papp fényképész fákamrája égett nagy lánggal s ha a közvetlen szomszédok és a tűzoltók nem sietnek a tűz eloltására, a szomszédos telkeken felhalmozott deszka és faanyag is lángot foghatott volna. Így azonban a nagyobb veszedelemnek elejét vették s a tüzet sikerült el-

Üzv. gróf Vass Jenőné halála

Kolozsvár. Saját tud. Üzvegy gróf Vass Jenőné halálával az erdélyi arisztokráciának igen markáns egyénisége szállott sírba. Az elhunyt nagyszony testvére volt Bakó Károlynak és Bakó Ferencnek, akik egykor igen tevékeny részt vittek a magyar társas életben. Gróf Vass Jenőné szenvedélyes hódolója volt a lóspornak és nem egy ízben vett részt ménésének lovain nagy ütet-versenyeken. Messze földön híres volt versenyló-tenyésztése is. Nem egyszer nyertek lovai kiállításokon kitiintetéseket. Kitiünó urlovasnő és vadász is volt egyben az elhunyt nagyszony. Szíves vendéglátása is országszerte híres volt. Az olasz reneszánsz stílusában épített czegei kastélyában vendég, vendégnek adta a kilinset. Az elhunyt nagyszony édesanyja volt gróf Vass Györgynek, aki többek között a „Messze, messze Csikországból...” című híres magyar kesergőt és „Szomorú a nyárfa erdő...” kezdetű dalt írta. Az elhunyt-nak költő és zeneszerző fián kívül még három lánya volt. Elza, báró Blomberg Frigyeshez ment nőül, Emmát Merteus Oszkár német katonatiszt vette feleségül. Rózsa nevű leánya nem ment férjhez.

Az elhunyt nagyszony határtalanul szerette az állatokat. Nemcsak a lovaknak volt nagy kedvtelősége, hanem gondját viselte az erdő madarainak is és híres volt a czegei tóba létesített balatoni fogasenyésztése is. Etette az erdő vadjait is. Személyzete kedvveléssel üzte a vadfogást, mert mind busás borralalót kaptak. Ezeket az állatokat azután gondos ápolásba vette és igyekezett szelidebbé tenni. Hírnevés volt parkjának gesztenyefa sora, ahol sokszor hat-hét fához láncolt farkast tartott. Volt azonkívül több kedvenc állata. Így régebben a kastélyban szabadon járt s kelt többek között egy róka és egy vidra is nem kis rémületére sokszor vendégeinek. Kertje is tele volt állatokkal. Sok teknős békája volt. Az állatokkal szemben tanusított nagy szeretete inspirálta azután névrokonát, egyben távoli rokonát is a Szentgotthárdon lakó gróf Vass Albertet arra, hogy „Farkasverem” című regényében itt-ott kissé túlzással, sokszor az igazság rovására is, de megénekelje gróf Vass Jenőné kedvteléseit. Az elhunyt nagyszony az utóbbi években igen visszavonult életet élt és csak nagy ritkán keresték fel ismerősei, barátai vagy rokonai csöndes visszavonultságában. Ilyen vendégei közé tartozott a korán elhunyt György fiának felesége is, aki férjének halála óta, bár Norvégiában lakott, soha egy esztendőben sem mulasztotta el, hogy férje sírját fel ne keresse.

Gróf Vass Jenőné nagyszony halála mely részvétet keltett kiterjedt rokonsága, barátai és egyben tisztelői között is. Halálával erdélyi közéletünknek igen értékes tagja szállott sírba.

Nyolcméteres magasságból a kövezetre zuhant egy ácsmester. Szatmár Saját tud. Sulyos szerencsétlenség történt a Basarabilor-utca 18. szám a. Vércse Pal ácsmester a ház tetejét javította. Egy brizetlen pillanatban elvesztette egyensúlyát és nyolc méter magasságból a mélységbe zuhant. Esméletlenül került el a kövezeten. Azonnal kihívták a mentőket, akik a súlyosan sérült embert kórházba szállították. Itt megállapították, hogy Vércse végtagjai több helyen eltörték. Állapota életveszélyes.

A MULTÉVI TERMÉS ÖSSZEGEZEIT ÉRTÉKE. Bucuresti. Saját tud. A földművelésügyi minisztérium statisztikai osztályában végzett számítások szerint a múlt évi aratás összértéke 82 milliárd 459 millió lei.

Temetés. Üzv. Ács Zsigmondné szül. Nagy Eszter 83 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése csütörtökön délután 4 órakor lesz az Ember kápolnában. — Hégető Károly 43 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése tegnap volt. (Erdélyi „Concordia”).

NERVALGINE JURIST TABLETTA legyőzi a GRIPPÁT

ELŐLEPTETÉSEK KOLOZSVÁRON. Saját tud. Az új alkotmány életbeléptetésének egy éves évfordulója alkalmából Öfelsége II. Károly király nagyszabású előléptetéseket eszközölt a hadseregben. Az előléptetéseket többek között Kolozsváron két igen érdemes embert ért. Az egyik a cenzurahivatal vezetője Taras Örnagy, akiből most alezredes és Panaitescu Anibal csendőralezredes, akiből most ezredes lesz. Panaitescu, mint ismeretes a kolozsmegyei csendőrlégió parancsnoka és ilyen minőségében egyáltalán, mint társkesztor működött dr. Horváth Józseffel együtt a központi rendőrségen.

A Carmen cipőgyári munkások bérmozgalma. Nagyvárad. Saját tud. Kedden tárgyalták a munkáügyi felügyelőségen a Carmen cipőgyár munkásaiknak bérmozgalmi kérdését. A gyár képviselőjében dr. Olteanu József ügyvéd jelent meg, aki kifogásolta, hogy a bérmozgalmi kérvényt csak 170 munkás írta alá, holott a gyárban 700 munkás dolgozik. A munkások képviselői bejelentették, hogy csak három osztály nevében nyújtották be a beadványt, de mivel a bérmozgalmi kérvényben ez nem volt feltüntetve, Mudura Joan munkáügyi felügyelő helyt adott a kifogásnak és az ügyet le sem tárgyalták. A Carmen cipőgyár munkásai most újabb kérvényt kell hogy benyújtsanak.

Az ÖN gyermeke, az ÖN kincse.
Ne felejtse el tehát, amidőn
gyermekkoscsit vásárol, hogy a

D. A. C.

GYERMEKOSCSI orvosi
és mérnöki tudomány
szencziós alkotása

Bazilli-Deák

Oradea, Park-szálló épülete
Telefon: 35—35

A nagyváradai elmeorvóintézetbe szállítják a szatmári kereskedelmi iskola sikkasztással vádolt igazgatóját. Szatmár. Saját tud. Annakidején részletesen beszámoltunk arról, hogy a szatmári kereskedelmi főiskolánál nagyarányú visszaéléseket fedeztek fel a hatóságok. A vizsgálóbíró a visszaélések miatt letartóztatta Apateanu Dumitru igazgatót, aki azóta vizsgálati fogságban ül. Apateanu Dumitru védője kérésére most elrendelték, hogy a súlyosan vádolt igazgatót szállítsák be a nagyváradai elmeorvóintézetbe. Itt megállapítják, hogy a volt igazgató beszámítható állapotban van-e.

Száz öl tűzifa eltulajdonításával vádolják a gyergyóditrói „Purmicásu” vállalat alkalmazottait. Csikszereda. Saját tud. Elekes József marosvásárhelyi fakereskedő, akinek tűzifa telepe van Gyergyóditróban az állomáson, bűnvádi feljelentést tett az ugyancsak ott lévő „Purmicásu” vállalat alkalmazottai ellen, azt állítva, hogy az alkalmazottak teljes rosszhiszeműséggel, lassanként száz öl tűzifával károsították meg azzal, hogy Elekes fetelepéről terheltek a vasúti kocsikat ahelyett, hogy a mellette lévő saját telepükre szállították volna el a tűzifát.

Az állomásra érkezés pillanatában váltak le a mozdony kerékei. Apahidáról jelentik: Szerencsés kimenetelű vasúti baleset történt kedden Apahida állomáson. A Kolozsvárra tartó bucaresti gyorsvonat mozdonyának egyik pár hatalmas hajtókeréke csaknem az állomásra való érkezés, illetve a vonat megállása pillanatában nagy recsemmeléssel levált a mozdonyról. A baleset oka tengelytörés volt, amit viszont valószínűleg gyártási hiba idézett elő. A sérült mozdonyt rövidesen kicserélték és a vonat utasai, akik a halál torkából menekültek meg, egy másik mozdonyval folytatták útjukat Kolozsvár felé. A kolozsvári vasútigazgatóság megindította a vizsgálatot a baleset ügyében.

Vád alá helyezi az ügyész a tanút. Temesvár. Saját tudósítónktól. A Suciu Adrian volt városi főmérnök bűnperének tárgyalásán számos tanúsították ki. Többek közt Knöbl Emilt, a városi kötelep vezetőjét is kihallgatták, így a Suciu részéről a birtoka számára igénybe vett városi teherautókra valamint a bérlistákra nézve. A városi kötelep bérlistában szerepelt Crismar Octav mosoncai közszolgabiro neve, az állást, mint „szellemi munkavégző” utalták át a kötelephez. A teherautók használata az üzleti könyvekbe bejegyzést nyert, az elszámolást azonban nem utalták át a könyvelőségre, hanem Suciu főmérnöknek adták át — saját kívánságára — mivel kijelentette, hogy igyekszik a városnál kedvezményt elérni. Knöbl tanukihallgatása után az ügyész szólásra emelkedett és bejelentette, hogy vád alá helyezi a kötelep vezetőjét, mivel a teherautó használatáról szóló nyugtát nem a könyvelőségre, hanem Suciu-nak adta át.

Gazdasági munka az északi megyékben

Látogatás Lázáriban, ahol a katolikus plébános a református lelkésszel együtt szurkol az iskolapadban a falu tanulmányzó gazdáival

Szatmár. Saját tud. Ezen a vidéken eddig csak a pap és a tanító volt a népmegtartás egyedüli eszköze. Mindegyik a maga elgondolása szerint, központi irányítás nélkül dolgozott. Az iskola és a templom között semmi sem volt, ami egy kévbe kötötte volna a magyar gazdatömeget.

Most Lázáriban zászlót bontottak.

— Néhány héttel ezelőtt — beszélte Arvay Dezső plébános, — összeakadtam Bikfalvy Ferenc földbírtokossal, az EGE kerületi felügyelőjével, akit megkértem, tegye lehetővé, hogy Lázári és a környékbeli községek magyar gazdasági tanfolyamot hallgassanak. A terv két héttel ezelőtt megvalósult.

Most a záróvizsgára megyünk. Kocsink Szatmár külső háza között szalad. Az út két oldalán néhány évvel előbb hatalmas gödrök voltak, ma veteményes kertek és épülő házak várják a közelgő tavaszt. A messzeségen átintgetnek az avasi hegyek. Olyan, mint egy gigantikus hadszíntér a határ. Nyugatról a ma-

Izületi fájdalmak enyhítésére, a szervezet ellenállóképességének fokozására, bedörzsölés a valódi Diana sóborszesszel mindig gyors és biztos hatása.

gyar alföld rögei között láthatatlan erővel halad előre a kikelet, északkeleten pedig a nyirkos, szeles hegyek tetején harcol létéért a tél. Utunk az egykori fegyvergyarmati vasút töltését keresztezi. A síneket már régen felszedték. A végállomás a határon túl van és a két ország között ezen a ponton kezdettől fogva szünetel a forgalom. A hidakat felrobbantották, szétszedték. Csak a pillérek merednek csupaszon az ég felé.

Akáccal szegélyezett útra fordulnak a lovak. Jobbra és balra az egykori nagybirtokok maradványai. Azokon túl a telepes község terül el, középen a görögkeleti templommal. Kényelmes, egészséges házak, tágas udvarok, jól vasalt szekerek és gondozott állatok mindenütt. Az állam éberem ügyel a határszéli településekre.

Talán még negyedórát kocognak a lovak, amikor feltűnik Lázári főútcája. Szatmár és Nagybánya sok városrésze megirigyelhetné. A szekérukat kikövezték, a jármű könnyen szalad és nem merül a sárba. Az üzletek előtt lámpa. Az „áramot” literenként a városból hozzák, minden üzlettulajdonos a saját költségén. Amire még fel kell figyelni: a sok rádióantenna. Nemcsak a paplakon, hanem a módosabb gazdák házában is ringatja a csendes tavaszi szél.

Ahol nem vész kárba az idő.

Talán négy évvel ezelőtt jártam itt utoljára. Szolomájer István segédlelkész, aki annakidején a római katolikus konviktus spirituáléja volt, meghívott, jöjjék ki velem kocsin Lázáriban, ahol egy temetésen Arvay Dezső plébánost kellett helyettesítenie. A paplakban csak a község lelképásztorának testvérét, a minden katolikus megmozdulásért lelkesedni tudó dr. Arvay Mihályt találtuk. Amíg Szolomájer István tisztelendő úr a halál által okozott sebekre a vigasztalás csöppjeit csöppögtette, mi az életről beszélgettünk. Népiünk megtartásának gondja szorongatta fiatal szívünket.

— Egyedüli kiút az összetartásban van. — állapította meg. Aztán megtekintettük az épülő kultúrházat. Sárból vert falai még csupaszon

állottak, de a tetőt már elhelyezték rajta. Innen a templomba mentünk. A kórus szűk volt, a vakolat szakadozott, helyenként friss mészfoltok virítottak.

— A templomjavítási mozgalom most van kiteljesedőben, — mondotta dr. Arvay Mihály. — Csak nehezen halad előre, mert a falu katolikusága szegény. A férfiak jórésze tavasszal bemeleg Szatmárra és az építkezéseknél keresi meg a télirevaló egyrészét. Ebből aztán az egyháznak is kevés jut.

Arvay Dezső plébános lelkesedése azonban nem marad eredménytelen. Négy év után a látottak felett meglepődtem. A templom kívül, belül átalakítva, a kórus kiépítve, kívül a falak újravakolva, belül átfestve minden. A kultúrház is elkészült és sok lelkes összejövetelt látott. Színpadán számtalan előadás hangzott már el. A nagyterem mellett egy kisebb szoba van. A kultúrház-akció itt aratta első, igazi nagy sikerét, amely már túlnő az egyház keretein és az egész környék magyar lakosságának a hasznára van. Ebben a teremben zajlott le az Erdélyi Gazdasági Egylet első ismeretterjesztő tanfolyama.

Csak tizen kezdtük...

Mátyás Endre peleskei földbírtokos, a tanfolyam egyik hallgatója meséli:

— Nehezen tört meg a közöny jege. Először alig voltunk tizen a tanfolyamon, a második nap már hoszan jelentkeztek, később szorongásig megtelt a terem.

Szemügyre vesszük a helyiséget. A fal mellett emelvény, rajta asztal. Innen beszéltek az előadók. Most Bikfalvy Ferenc kerületi felügyelő, a központi vezetőség megbízottja foglal rajta helyet. A szoba közepén két hosszú asztal és padok. A falakon grafikonok, statisztikák, a ló, a sertés, a szarvasmarha csontvázának rajza, képek a gyümölcsfák kezeléséről, a fabetegségekről, stb.

Az asztalok mellett, a padokon a „növénydekék”. Mindegyik arcán a vizsga izgalma ül. Fiatal legények, nagybajszú családapok és öszfejű nagyszülők lapozgatják a tankönyveket. Az elemi iskola óta nem változtak semmit. Bikfalvy Ferenc rövid beszéddel nyitja meg a vizsgát.

— Két hét nem nagy idő, — mondja, — azonban fáradhatatlan tanáraiktól sok mindent elsajátíthatnak. Tudásukat rövidesen a legnagyobb vizsgabiztos: a természet előtt mutathatják be.

Az első kérdést Makay Bertalan állatorvos Székely Antalhoz teszi fel:

— Mi az állattenyésztés jelentősége?

Aztán Székely Lajos kertészből, Patakyl

Cronin:

Ezt látják a csillagok...

A világhírű szerzőnek ez a főmunkája az angol bányavidéken játszódik le. Mély és megantó emberi sorsok sokasága adja meg az átalakuló angol világbirodalom tökéletes karképet. Ritkán látott be valaki annyira a hatalmas birodalom belső válságainak titkaiba, mint Cronin, aki a változó földi sorsokat a változatlanul örök csillagok fényénél mutatja be. — Cronin embereket alkot; embereinek sorsa valóság, minden tettük mély szűkeéségből ered és ezért, életük az egész emberiség tipikus vonásait tükrözi. Humor és tragikum változtatják egymást könyvében és ért hozzát, hogy mindkettőből tökéleteset nyujtsen

A könyv ára füzve 314 lei, kötve 414 lei.

* Főtájás, idegesség, hypochondriás állapotok gyakran a legrövidebb idő alatt megszűnnek, ha bélműködésünket reggelként, éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel elröndezzük. Kérdezze meg orvosát.

Sándor földművelésből vizsgázta.

Tóth Jenő református lelkészt szólítják. Feláll és felel. Aztán sorra következnek a többiek. Bikfalvy Ferenc afelől érdeklődik, hogy a tanfolyam után a gazdaságban milyen hibákat követtek el?

— Korán arattunk.

— Nem jól kapáltuk meg a kukoricát.

— A vetőmaghoz drága pácolást használtunk.

— Nem vigyáztunk arra, hogy a borjun a tejhus megmaradjon.

A tanfolyam tehát nem vezett kárba.

Népkönyvtár és népegészségügy.

Bikfalvy Ferenc záróbeszédében köszönetet mond azoknak, akik a tanfolyam költségeit fedezték. Bejelentik, hogy a központtól kapott értesítés értelmében, az Erdélyi Gazdasági Egylet rövidesen hozzáfog a falusi népkönyvtárak felállításához.

— Elsőnek jelenthetem be azt is, — folytatta — hogy az EGE a falu egészségügyét is védelemben fogja részesíteni. Ez a tevékenység a mi részünkről azonban csak átmeneti lesz, mert az EME orvosi szakosztálya veszi át ezt a munkát.

Arvay Dezső plébános örömeinek ad kifejezést, hogy a falu felkarolása megkezdődött. Tóth Jenő ref. lelkész indítványozza, hogy a tanfolyam táviratilag üdvözzölje dr. Szász Pált, az EGE elnökét.

A diplomák kiosztása eloszlatja a vizsga izalmát és az arcokra derűt varázsol. A gazdák szedelőzködnek. A szárazkerekiek szekérra rakják szalmazsákjaikat, nyakukba akasztják a tarisznyát és elindulnak falujuk felé, ahonnan két héttel ezelőtt jöttek el...

Boros István.

Falyóirat-szemle

A „Vasárnap” legújabb száma

vezető helyen Márton Áron erdélyi püspök nyilatkozatát hozza, mely az erdélyi lelkiség és ösztartozás klasszikus foglalatja. P. Jäger Ottokár a külsőben álló pápaválasztásról ír szívesen és nagy szakavatottsággal. Kelemen Béla kolozsvári tanár „Pillanatfelvételek az új román irodalomról” címen közöl érdekes összefoglalást az elmúlt év román irodalmi terméséről és tájékoztatja a magyar olvasóközönseget a román szellemiség új alkotásáról. Kovács Tibor minorita (Róma) rövid, frappáns társadalombölcseleti értekezése a békeproblémáról egészen eredeti meglátásokat vetít az olvasó elé. Gáldi László dr egyetemi tanár „Előzetes nézetek” című cikkében legnagyobb élő katolikus költőnk, Mécs László legújabb verseskötetét ismerteti. Kisebb időszerű közlemények a lapban még: A női munkaszolgálat. — Az ortodox egyház előnyös helyzete Lengyelországban. — Keresztény-zsidó házasságok aránya öt országban. — Az egyház szerepe a spanyol konfliktusban. — A sovjet hadserege. — A reinkarnáció. — Riedl Frigyes monografiája Kölcsey Ferencről. — A Kis-Vasárnap munkaterve. — Az irodalmi részben pedig Rónay György elbeszélése. — József Attila román műfordítása (Ion Vinea: A tél) és Kimizsi Andor, Nagy Néda, Rónay György, Endrédi Zoltán Sándor, Papp Asztrik, Baár Tibor, Bárdosi Németh János, Pozman József költeményei teszik elevenné és változatosá a lapot, amely a kolozsvári püspökszentelésről közöl több felvételt és külön mellékletet ad a Vasárnap nyomdai műintézet tervbevetett emléklap-albumából. Tartalmas a könyvkritika és világkrónika is. A Vasárnap félévi előfizetési ára csak 120 lei, példányonként 12 lei. Megrendelhető a kiadóhivatal útján: Arad, Str. Brătianu 2-4.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: A LAZADÓ HÓS.
CORSÓ: AZ ÜRÖK TITOK.
APOLLÓ: HAJNALHASADÁS.

KÖZGAZDASÁG

Francaiország négyszázezer tonna petróleum-terméket vásárol Romániától

Párizsból jelentik: A Párizsban tárgyaló román delegáció — a román-francia külkereskedelmi tárgyalások keretében — a francia petróleum-importőrökkel 400.000 tonna petróleum és petróleumtermék átvételére állapodott meg. A megállapodás nagymértékben elősegíti a román petróleum franciaországi térhódítását.

Nemzeti búzakonferenciát hív össze Bucurestibe a földművelésügyi miniszter

Meggátolják a kisbirtokok felaprózását

Bucurestiből jelentik: N. Cornăţeanu földművelésügyi miniszter, a Nemzeti Újjászületés Frontja vezértitkára, Constanţába látogatott el, ahol felülvizsgálta az ottani mezőgazdasági intézményeket. Constanţán mondott beszédében a földművelésügyi miniszter ismertette programja részleteit.

Utalt arra, hogy rendkívül fontosnak tartja a parasztság szakmai megszervezését a céh rendszer alapján. Ugyancsak szem előtt tartja a miniszterium a tulajdon biztosítását. Az ország minden zavar nélkül megvalósította a földreformot, amelynek során 12 millió hektár föld került kisajátításra.

— Ez a reform egymagában azonban nem volt elegendő — mondotta a miniszter — és ennek következtében elszegényedett a parasztságunk. A jövő nemzedékének érdekében a kormány olyan intézkedéseket fogantat, amelyek lehetővé teszik

a kisbirtokok felaprózását. A kisbirtokok oszthatatlanságát megvalósítva az állam egy olyan réteget nyer az 5 hektártól 10 hektárig terjedő földekkel rendelkező gazdáknak, akik valósággal oszlop-pát képezik majd az államnak. Azon földtulajdonosok részére, akiknek 5 hektárnál kevesebb földjük van, biztosítani kell a többtermelést és a kertészkedésre való berendezést. A népesedési többletet más pályák felé utaljuk majd le, hogy a búzára békés bekövetkező esélyes esetek ne legyenek katasztrófális hatással a gazdaságra. Gondoskodunk az olcsó mezőgazdasági hiteltől is. Mindezeket a problémákat teljes részletességgel tanulmányozza és oldja majd meg a Nemzeti Újjászületés Frontja. A búza problémájával kapcsolatban rövidesen nemzeti búzakonferenciát hívok össze Bucurestibe, amelyen részt vesznek a termelők, a kereskedők és a malomtulajdonosok képviselői is.

Magyarország felé új vasútvonal megnyitásáról tárgyalnak

Szatmár. Saját tud. Nagykároly és Csap között vasútvonal volt üzemben, amelyet azonban az új határok megvonása után leállítottak. Ebben az irányban a vonatok csak Börvely határszéli közlekednek. A két ország közötti vasúti összeköttetés megnyitását ezen a ponton most ismét tervezték. Mint jelentették, Budapesten román—magyar—cseh vasúti értekezlet kezdődött, amelyre Németország is elküldte megfigyelőjét. Németországnak ugyanis elsődleges érdeke, hogy a vasúti forgalom Románia és Magyarország között, úgyszintén Cseh-Szlovákia között is meginduljon, mivel élőállat- és áruforgalom jelentős részét Romániából szerezte be.

Szakértők véleménye szerint Magyarországra és Németországra nézve sokkal kedvezőbb lenne, ha a Németországba szülő szállítmányokat nem Halmin, Cseh-Szlovákián és Magyarországon, kerülő úton vinnék ki Romániából, hanem a Nagykároly—Csap—Sátoraljaújhely—Kassa—Oderberg vasútvonalat vennék igénybe. Így a vámeljárást sokkal egyszerűbbé tennék. Ennek a tervnek a megvalósításához azonban elsősorban arra lenne szükség, hogy nagykároly—csapi vasútvonalat ismét helyezzék üzembe. A nagykárolyi hatóságok ebben az irányban előterjesztést tettek az illetékes tényezőknél.

Március 3-ikán értekezletet tartanak Aradon a szőlőbirtokosok. Aradról jelentik: A szőlészeti munkálatok kezdetére való tekintettel dr. Ispravnice Sever, az aradmegyei szőlészeti szindikátus elnöke, értekezletre hívta össze azokat az aradmegyei földbirtokosokat, akik öt holdon felüli birtokkal rendelkeznek. Az értekezlet március 3-án pénteken délelőtt 11 órai kezdettel tartatik meg a megyefőnökség kiertében. A szindikátus vezetője az értekezlet során többek között a kétkő beszerzés kérdését, valamint a szőlőbirtokosokat érdeklő munkáskérdéseket akarja megtárgyalni az érdekeltekkel. Az értekezleten a fontos tárgysorozatra való tekintettel előreláthatólag nagy számban jelennek meg a szőlőbirtokosok.

Nagyszabásúnak ígérkezik a budapesti mezőgazdasági kiállítás kutyabemutatója

Budapestről jelentik: A gazdasági kiállítás keretében rendezik már évek óta a legnagyobb szabású kutyabemutatót. Ezeknek a bemutatóknak évről-évre fokozódó nagy sikere és a már minden alkalommal jó előre tapasztalható feltűnő érdeklődés a kutyatenyésztés fejlődését bizonyítja, ami hovatovább a magyar ebtenyésztést a nyugati államok magas színvonalára emeli. Az ebtenyésztés már nemcsak kedvtelés, hanem gazdasági jelentősége is van. A külföldiek érdeklődését mindenkor felkeltik az érdekes külsejű, kiváló használhatóságú magyar kutyafajták. A március hó 22-én megnyitott mezőgazdasági kiállítás kutyacsoportjában az összes szármotív országos és az egyes különleges kutyafajtákkal foglalkozó tenyésztő egyesületek nagyszámú kutyacsoporttal vesznek részt. A kiállításon ugyancsak az összes Magyarországon található kutyafajta képviselve lesz, a legnagyobb számban azonban — mint az elmúlt években — most is a nagy közkeletűségnek örvendő magyar fajtájú házi-, nyájőrő kutyák, pulik, pumik, komondorok és kuvaszok, vadászkutyák, foxterrierok, rendőrkutyák, stb. A kiállítás rendezője a tribün előtti felhajtó pályán nagyszabású kutyabemutatót is tervez.

A kísérő személyzet nem képesített munkások. Szatmár. Saját tud. Erdekességgel ítélték a szatmári törvényesítést. Az új ipartörvény megjelenése után a munkaügyi felügyelőség vizsgálatot tartott a gyárakban, többek között a Mikó féle szalaggyárban is. Itt a munkaügyi felügyelőség tisztviselői jegyzőkönyvet vettek fel és három munkáslány ellen eljárást indítottak, mert a náluk talált munkakönyv nem képesített munkakönyv volt. Az új ipartörvény ugyanis a szövómunkát is képesített munkásnak minősítette és a felügyelőség ennek a rendelkezésnek az alapján járt el. A járásbíró és a munkáslányokat ezer leí bírással sújtotta. Molnár Mária azonban tovább fellebezett és ügyében a törvényesítést most hozott döntést. A törvényesítést megállapította, hogy Molnár Mária, bár szövőszék mellett dolgozott, nem tekinthető képesített munkásnak, hanem kísérő munkásoknak. Ezek nem szerzhetnek képesített munkakönyvet. A törvényesítést mindezek megállapítása után a bíróságot megemmisítette.

Szervezetbe tömörülnek a romániai gyógyfürdők

Brassó. Saját tud. Néhány héttel ezelőtt dr. Marius Sturza egyetemi tanár, Szováta fürdő igazgató-főorvosa akciót indított a romániai gyógyfürdő és üdülőtelep tulajdonosok szervezetbe tömörítése érdekében, hogy ezáltal érdekeiket hatékonyabb módon megvédelemezhessék. A nagy szaktekintélynek örvendő professzor az ország valamennyi gyógyfürdő- és üdülőtelep tulajdonosához, valamint az illetékes egészségügyi szervekhez meghívót küldött, akiket a szervezet megalakítása céljából értekezletre hívott egybe.

Marius Sturza dr. kezdeményezése várakozáson felüli sikert ért el, amennyiben az aialakuló gyűlésre az egészségügyi minisztérium és a Nemzeti Turisztikai Hivatal megbízottján kívül 26 fürdőállomás tulajdonosa jelentette be megjelenését. Az alakuló közgyűlés március hó 5-én, vasárnap délelőtt 9 órakor ül össze a brassói városháza nagytermében. A gyűlésen azok a gyógyfürdő- és üdülőhely-tulajdonosok, vagy ezeknek képviselői is résztvehetnek, akik eddig még nem jelentették be csatlakozásukat.

Az alakuló gyűlés tárgysorozata a következő pontokból áll: 1. A gyűlés megnyitása, a hatóságok kiküldötteinek üdvözlése. 2. Dr. Marius Sturza tanár előadása a gyógyfürdő- és üdülőtelep-tulajdonosok tömörülésének szükségességéről. 3. D. Ghermani mérnök előadása a gyógyfürdők és üdülőhelyek pénzügyi nehézségeiről. 4. A vasúti és egyéb utazások feltételeinek, valamint a fürdőkre szóló díjlevelek és vízum szerzésének megkönnyítése. 5. A fürdőhelyek közös propagandaájának megszervezése. 6. A szervezet alapszabályainak bemutatása és megszavazása. 7. Esetleges indítványok.

Szatmáron március elsején új zárórarendszer lépett életbe. Saját tud. A szatmári munkaadók és alkalmazottak — a munkaügyi minisztérium jóváhagyásával — a záróóra vonatkozásig külön megállapodást kötöttek. A megállapodás értelmében március elején Szatmáron részben megváltoztak a záróórák és a nyári munkarend lépett életbe. Az új záróórák a következők: fűszerüzletek délelőtt fél 7-1, délután 5-8. Borbély és fedrázsműhelyek délelőtt fél 8-1, délután 4-8-ig.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

2 szobás kertes lakás, Nagyvárad, Str. Ciorgariu 46. szám.

Keresek

butorozott szobát, lehetőleg központban. — Nagyvárad, Arany Kereszt gyógyszerár.

Kiadó

cukrászüzlet, mely 12 év óta be van vezetve, berendezéssel is eladó. Nagyvárad, Parcul Stefan cel Mare 19.

Kiadó

kis magánház, Nagyvárad, Str. Bălcescu 23.

Kiadó

külön bejárattal butorozott szoba, fűtőszobával, 1-2 személynek. — Nagyvárad, Str. Avescu 37. szám.

Allást nyee

szavanként 2

Takarítónő

azonnalra kerestetik. — Krausz, Nagyvárad Str. Aurel Vlaicu 53. szám.

Allást keres

szavanként 1 lei

Nagy

gyakorlattal bíró urinó, teljesen egyedül álló, idősebb embernek gondozását, betegek szak-szerű ápolását, esetleg gyermekek gondos nevelését vállalja. Cim a kiadóban.

Teljesen

egyedül álló 40 éves urinó, ki a háztartás minden ágában jártas, úgyszintén korai konyha és virágkertészetben is, állást keres. Cim a kiadóban.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Spárga tövek

elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Arpad szőlőjében. Nagyvárad, Cal. Ruinelor 1. (Petőfi-u. végén).

Eladó

modern méhészet és daráló. Szarek, Macea jud. Arad.

Prohászka-sorozat

dó. Cimet a kiadóba.

LEGUJABB

A lengyel fővárosban tovább tüntetnek a németek ellen

A danzigi lengyel főbiztos helyettese javaslatot terjesztett elő a szenátushoz az ellentétek kiegyenlítésére

Londonból jelentik: A Daily Telegraph tudósítója jelenti Varsóból: A lengyel fővárosban kedden ismét kiújultak a németellenes tüntetések a danzigi események miatt. A tüntetésen 45 ezer ember vett részt. A tüntetők sorában ezúttal már nemcsak diákok, hanem a társadalom minden rétege képviselve volt. A felvonulás után a diákság tömeggyűlést rendezett, amelyen felolvasták a danzigi diákok táviratát. A távirat arról számol be, hogy a danzigi német egyetemi hallgatók a lengyel főiskolásokkal bezárták a lahnfi diákokthonba, amelyet nem hagyhatnak el. Varsóban erős rendőri felkészültség vette körül az egyetem épületét, hogy megakadályozza a diákság tömeges részvételét a tüntetéseken. Rendőri kirendeltség őrködik a német nagykövetség és a kormány épületei előtt.

Chorzovban, Lengyel Felső-Sziléziában az egyetemi diákok tüntetést rendeztek és betörték az intézet ablakait.

Varsóból jelentik: Hivatalos közlemény szerint a lengyel kormány rendelkezése a danzigi lengyel főbiztos helyettese levelet nyújtott át a danzigi szenátus alelnökének. A levélben a lengyel kormány állásfoglalását közli az egyetemen történt zavargásokkal kapcsolatban. A levél ismertette a lengyel kormány követeléseit, amelyek alkalmasak arra, hogy a kedélyeket lecsillapítsák. Ezek szerint a lengyel kormány kéri, hogy biztosítsák a danzigi mű-

egyetemen tanuló lengyel ifjúság jogainak és érdekeinek hathatós védelmét.

AZ OLASZ-LENGYEL BARÁTSÉG ÉS A NÉMET BIRODALOM

Berlinből jelentik: A D. N. B. távirati iroda közli: A Voelksicher Beobachter legutóbbi számában „Olaszország és Lengyelország” címmel az olasz-lengyel viszony alakulásával foglalkozik. Többek között a következőket írja: Mi, németek két okból figyeljük szimpátiával az olasz-lengyel barátságot, amelynek egyik ékes kifejezője Cianó gróf olasz külügyminiszter varsói látogatása. Először is mindkét ország a bolsevizmus ellen harcol és mindnyájan jól tudjuk, hogy a bolsevizmus az összes civilizált államok ellensége. Lengyelország az Oroszországgal fennálló hosszú határai miatt nem találja helyénvalónak a kommunista-egyezményhez való formális csatlakozását. De a lengyelországi kommunizmus ellen folytatott erős harca bizonyítja, hogy egy úton halad a kommunistaellenes egyezményt aláíró hatalmival. A második ok, ami miatt Németország rokonszenves figyelemmel kíséri az olasz-lengyel viszonyt, hogy ennek alakulása értékes tanulsággal szolgál úgy a németeknek, mint a lengyeleknek. Megállapítható, hogy Olaszország élénken lépett arra az útra, mely Lengyelországgal a Berlin-Róma-tengely valóságát megértetni akarja. Lengyelországban azonban még sok ellentétet kell eloszlatni. Itt a barátnak a másik baráttól kell tanulnia.

Az „albacetei hóhér” a francia képviselőházban

Marty kommunista képviselő a spanyolországi harcokból visszatérve, helyet követel magának a törvényhozó tárgyalásokban

Párizsból jelentik: Politikai körökben általános felzúdulást és tiltakozást váltott ki, hogy Marty kommunista képviselő, aki résztvett a spanyol köztársasági oldalán a spanyol polgárháborúban vezette az egyik nemzetközi ezredet és akitnek nevéhez kegyetlenségek és gyilkosságok egész sora fűződik, — most Párizsba visszatérve, részt akar venni a francia képviselőház titkos fegyverkezési tanácskozásain. Az egyik képviselő közölte a Ház elnökével, hogy amennyiben Marty jelen lesz a titkos tárgyalásokon, akkor ő nem fog megjelenni. A képviselő példájára nagyszámú képviselő nyilatkozott hasonlóképpen.

A francia jobboldali képviselők felháborodása azért ily nagyarányú, mert a Spanyolország határára nemrég kegyetlen meggyilkolt terueli püspök és 42 társa életéért is Marty képviselő vállalt annak idején felelősséget. Különbözők ebben az ügyben Henriot képviselő interpellációt jelentett be. A Jour hevesen tiltakozik az ellen, hogy az „albacetei hóhér” résztvegyen a francia törvényhozás titkos ülésein. Azzal büszkélkedik ez a képviselő, írja a lap, hogy sajátkezüleg röpitette levegőbe Pigueas várát és gyújtott fel spanyol házakat. A Liberté azt javasolja, hogy parlamenti bizottság vizsgálja felül Marty képviselő véres ügyeleteit.

A Negrin-kormány a tengerparton minisztertanácsot tartott.

Madridból jelentik: A spanyol köztársasági kormány tagjai Negrin elnökletével Alicante környékén minisztertanácsot tartottak. A mi-

nisztertanácsban résztvett Del-Vayo külügyminiszter is, aki most tért vissza Párizsból. A köztársasági kormány tagjai maguk is elismerik, hogy a helyzet nagyon komolylyá vált, de a minisztertanácsról kiadott közleményben azt igyekeznek bizonyítani, hogy pánik-hangulat még éppen nem uralkodik Madrid környékén. Negrin azt javasolta, hogy a kormány tagjai térjenek vissza valamennyien Madridba.

Román gazdasági küldöttség megy Burgosba.

Londonból jelentik: A Reuter bucuresti jelentése alapján azt a hírt közli, hogy Bucarestből bizottság utazik Burgosba, hogy tárgyalásokat kezdjen a spanyol nemzeti kormány megbízottaival a romániai búzafesleges Spanyolországba való szállítása kérdésében. A Reuter úgy tudja, hogy bár a román kormány még nem ismerte el Franco kormányát, mégis a tárgyalás eredményesége bizonyosra vehető, mert már hosszabb idő óta mindkét fél részéről kellő előkészítések történtek.

NYOLCÓRAI MUNKAI DÖ MAGYARORSZÁGON. *Budapestről jelentik:* Szerdán lép életbe Magyarországon az iparvállalatok egész sorára a nyolcórás munkaidő. Ez a rendelkezés a munkanélküliek egész sorát juttatja kenyérhez.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körírógépen, Nagyvárad, Károly király-ut. 5 szám.

A budai németek hűségfogadó felirata a magyarországi kormányhoz

Budapestről jelentik: A budai németek Horthy Miklós kormányzóhoz hódoló feliratot intéztek a kormányzó megválasztásának 19 éves fordulójára alkalmából. A budai németek fölrata lelkes fogadalmat foglal magában, hogy ők a magyar hazához föltétlenül hűek maradnak és Magyarország szent ügyeiért készek életüket is feláldozni. A budai németek feliratát Horthy Miklós kormányzó szívélyeshangu levélben köszönte meg.

A zsidók nem fogadják el a palesztinai új angol tervet

Londonból jelentik: A „Jour” értesítése szerint a palesztinai zsidó nemzeti tanács keddi ülésén határozatot hozott, amelynek értelmében nem hajlandó együttműködni Angliával, ha Palesztinát olyan arab-angol szövetségi állammá kívánják szervezni, hol a zsidók csak kisebbségi jogokban részesülnek. Másik londoni jelentés szerint még nem lehet tudni, hogy fel lehet-e venni a Londonban lévő zsidóbizottsággal a formai tárgyalásokat.

A skótok sajnálják a Cseh-Szlovákiának adott angol kölcsönt

Londonból jelentik: A skót Gael Szövetség a következő táviratot küldötte Fort-Williamból Hacha cseh köztársasági elnökhöz: „Sürgősen küldjön egymillió fontot abból a 10 millió fontból, amelyet Anglia eddig kölcsönadott Cseh-Szlovákiának”. A skótoknak ez a furcsa eljárása tulajdonképpen tüntetés akar lenni az angol kormány ellen, aki milliókat kölcsönöz külföldi államoknak, viszont Anglia legszegényebb vidékének Skóciának a munkanélkülieivel és nyomorultjaival egyáltalán nem törődik.

Megkezdődik apápválasztás

Rómából jelentik: Szerdán délelőtt fél 10 órakor kezdődött a Vatikánvárosba sereglett bíbornokok részére az úgynevezett „Szentlélekmise”, melyet a Szent Pál-kápolnában mondtak. Szentmise után Monsignore Bacci, a brevek titkára tartott szentbeszédet, fölkérve a bíborosokat, hogy az arra legméltóbbat válasszák meg XI. Pius pápa utódául. A bíbornokok délután ismét megjelennek a Szent Pál-kápolnában s onnan átvonulnak a Sixtus-kápolnába és esküt tesznek, hogy csak lelkiismeretükre hallgatnak a pápaválasztó szavazáskor. Este 6 órakor vonulnak be a konkláve helyiségébe s akkor úgy kívülről, mint belülről bezárják e helyiség kapuit. A kapuk addig nem is nyílnak föl, míg a pápaválasztás meg nem történik. Az első szavazás csütörtök délelőtt lesz, a második csütörtök délután. A szavazás így naponként kétszer megismétlődik mindaddig, míg valaki meg nem kapja az összes szavazatok kétharmadrészét, jelen esetben 42 szavazatot.

A romániai magyar népkisebbség bucarestii irodáját új vezető vette át

Dr Mikó Imre ügyvéd lett az új vezető. Dr Willer József elköltözik Bucarestből

Bucuresti. Saját tud. B á n f f y Miklós gróf, a romániai magyar népkisebbség fővárosi irodája vezetésével dr Mikó Imre ügyvédet bízza meg, aki a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal legfőbb tanácsának is tagja. Willer József dr, aki egy évtizednél régebb idő óta vezette az egykori Magyar Párt fővárosi irodáját, elköltözik Bucarestből és Lugoson telepszik le. Az iroda titkára dr B o k o r Béla, az eddigi titkár marad. Április hó végén az iroda új helyiségbe költözik.

B á n f f y Miklós gróf és Szász Pál szerdán délelőtt kihallgatáson jelent meg Silviu Dragomir kisebbségügyi miniszternél, majd Calinescu helyettes miniszterelnök és belügyminiszter fogadta őket kihallgatáson. A magyar kisebbség néhány fontos kérdéséről tanácskoztak.

GENZURAT